

HRVATSKI VOJNIK

Broj 84. Godina III. 5. svibnja 2006. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SIT 430,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30

U Kninu obilježena 15. obljetnica legendarne
4. gardijske brigade

Moć ove brigade uvijek je bila u njezinim ljudima

XIII. kolo nagradne
pitalice
str. 28

PEARL HARBOR

Komemoracija za podmorničare

Obitelji članova posade američke podmornice USS Lagarto 6. će se svibnja sastati u mjestu Manitowoc u Wisconsinu kako bi odali počast ljudima čija je podmornica nestala prije šezdeset godina. Ronioci su je našli tek prošle godine na dnu tajlandskog zaljeva u kojem su je na samom kraju II. svj. rata potopili Japanci, i to minopolagač Hatsutaka, no to nikada nije bilo službeno potvrđeno. Mjesto komemoracije Manitowoc inače je i mjesto gdje je Lagarto bila sagrađena.

KUVAJT

Bizarna zamjena

Zbog pogreške tamošnjih djelatnika, u mrtvačnici u glavnom gradu Kuvajta došlo je do bizarne pogreške.

Zamijenjena su tijela australskog vojnika Jakea Kovcoa (25), koji je poginuo u Iraku, i Juse Sinanovića (47), Sarajlije koji je radio u Kuvajtu. Sinanovićevo tijelo su u bolnici Sabah stavili u ljes i prebacili u Australiju. Američki brigadir Barrett King potvrdio je da je Kovcovo tijelo prevezeno u mrtvačnicu prethodne nedjelje, a Sinanovićevo nešto kasnije. "Do zamjene je došlo u mrtvačnici, ne prije", priopćili su iz bolnice.

WASHINGTON

Igre zlatnih godina

Više od 500 američkih vojnih veterana starih od 55 godina naviše od 7. do 12. svibnja će se natjecati u 20. nacionalnim veteranskim igrama *zlatnih godina*, u gradu Hamptonu. Sportska natjecanja provest će se u 14 različitim disciplinama, uključujući plivanje, biciklizam, bacanje diska, kugle, kuglanje i golf. Igre su otvorene za sve veterane koji trenutno primaju njegu u jednoj od američkih veteranskih medicinskih institucija, a služe i kao kvalifikacijsko sivo za civilne Nacionalne seniorske igre koje će se održati u Louisvilleu od 29. lipnja do 14. srpnja.

ASHDOD

Čudni dodatni teret

Ubrodskom kontejneru koji je dovezen iz Kine i trebao je biti prebačen u Gazu, uz prijavljene kape, satove i krpene igračke, izraelski su inspektorji 2. svibnja pronašli i 300 teleskopa koji se mogu ugraditi na puške. Neki od njih bili su opremljeni i ciljnicima, te infracrvenim oznakama. "Govorimo o količini koja može unaprijediti borbene kapacitete cijele brigade palestinskih snaga", priopćili su izraelski carinci, dodajući da "teleskop ove vrste, postavljen na pušku M-16, pojačava smrtonosno djelovanje oružja".

LJUBLJANA

Najava odlaska

Načelnik Glavnog stožera slovenske vojske general bojnik Ladislav Lipič najavio je svoje povlačenje s te dužnosti još ove godine, te to potvrdio i ministru obrane Karlu Erjavecemu. Prema Lipičevim riječima "dužnost prvog čovjeka vojske tako je radno intenzivna, da je potrebno u pravom času razmišljati o odlasku". Generalov mandat, koji je započeo 2001., bio je izrazito uspješan: naši susjadi su tijekom njega profesionalizirali vojsku, postali članovi NATO-a, te uklopili vojsku i u obrambene postulante EU-a. Time su ispunjeni svi ciljevi koje si je Lipič zadao pri imenovanju.

BRUXELLES

NATO će štititi tankere?

Glavni tajnik NATO-a Jaap de Hoop Scheffer najavio je da bi ratni brodovi Saveza ubuduće mogli štititi brodske puteve kojima prolaze tankeri. To je i konkretno predložio komisiji Europskog parlamenta za vanjske poslove. Nadzor putova je potreban kako bi se prijevoznici opasnog tereta štitili od terorista, kao i od gusara. No, Scheffer je istodobno i otklonio mogućnost zaštite naftovoda i ostalih sličnih energetskih infrastruktura, jer "to je stvar nacionalnih država". I prije je zapovjednik US EUCOM-a James Jones govorio o mogućoj zaštiti plinskih tankera u području blizu Roga Afrike, gdje su dosad zabilježeni mnogi slučajevi gusarstva. No, rasprave su zasad tek počele i unutar NATO-a još nije donesena nikakva bitna odluka, priopćili su iz Bruxellesa.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morf.hr)Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@morf.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlóv, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogićić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d. Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska<http://www.hrvatski-vojnik.hr>E-mail: hrvojnik@morf.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH***U Kninu obilježena
15. obljetnica legendarne
4. gardijske brigade***

"Vaš ratni put bio je križni put, ali put slave i stvaranja legende o postojanosti, ustrajnosti, prkosu, nepobjedivosti, izdržljivosti u surovim iskušenjima...", kazao je u prigodi obljetnice državni tajnik Mate Raboteg

Strana 4

U Okučanima obilježena 11. obljetnica vojnoredarstvene akcije Bljesak

"Bila je to legitimna akcija za oslobođenje vlastitog okupiranog područja, no nažalost, u njoj su poginula 42 branitelja, uz mnogo ranjenih", istaknuo je Vladimir Šeks, davši da Vlada i Sabor, kao i škole, te druge odgojno-obrazovne institucije moraju dati svoj doprinos u borbi protiv zaborava i za povijesnu istinu

Strana 6

***Vježba antiterorističke satnije 66. bojne
vojne policije na Slunju***

Statistika kaže da vrijeme ispaljenja do 1,5 sekunde omogućuje ovlaštenoj službenoj osobi da uspješno izide iz situacije u kojoj se zatekla. U demonstraciji ispaljenja jednog metka, pripadnik satnije imao je vrijeme 0,76 sekundi pa se može zaključiti kako su ovi momci izvrsno uvježbani...

Strana 9

Zamjetljivost plovila na površini mora

Većina primorskih zemalja diljem svijeta suočena je u posljednjem desetljeću sa sve širim repertoarom pomorskih rizika na nacionalnim morskim prostranstvima, koji bi bez nadzora mogli prerasti u stvarne opasnosti za lokalno pučanstvo, gospodarstvo i razvoj države

Strana 21

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

U Kninu obilježena 15. obljetnica legendarne 4. gardijske brigade

Moć ove brigade uvijek je bila u njezinim ljudima

"Vaš ratni put bio je križni put, ali put slave i stvaranja legende o postojanosti, uskrsnuću, prkosu, nepobjedivosti, izdržljivosti u surovim iskušenjima, a svi njezini pripadnici skup hrvatske domoljubne mladosti s ponosom hrvatskog juga", kazao je u prigodi obljetnice državni tajnik Mate Raboteg

Leida PARLOV, snimili Leida PARLOV, Ante ARBANAS

Svečanim postrojavanjem i prisegom 120 novih pripadnika, udarna 4. gardijska brigada obilježila je 28. travnja u Kninu 15. obljetnicu svog osnutka i djelovanja. Uz pripadnike brigade, te gotovo sve njezine ratne i mirnodopske zapovjednike, na svečanosti u kninskoj vojarni "Kralj Zvonimir" bili su i izaslanik Predsjednika RH i načelnika GSOS-a general pukovnik Slavko Barić, izaslanik ministra obrane državni tajnik MORH-a Mate Raboteg, brojni visoki vojni i civilni dužnosni-

ci, predstavnici udruga proisteklih iz Domovinskog rata, te predstavnici lokalne vlasti i Crkve.

Teško je ukratko opisati sve ono što su na svom ratnom putu prošli i učinili legendarni *Pauci* u stvaranju hrvatske države. Pobjednička 4. gardijska brigada osnovana je 28. travnja 1991. u jeku priprema za ustrojavanje ZNG-a, nakon samog početka agresije na RH. Odmah nakon osnutka dragovoljcima se priključila veća skupina mlađih redarstvenika koji su izašli iz središta za izobrazbu postroj-

bi za posebne namjene MUP-a u Lučkom i Kumrovcu, a najveće oružje u početku im je bilo srce i ljubav prema domovini.

Brigada se opremala u hodu i brzo je izrasla u istinsku snagu, iskazavši to prvim pobjedama i prvim oslobođenim metrima terena, a kasnije i u još većim akcijama i pobjadama. Od prve borbe zadaće u Kruševu, koja je bila već u srpnju 1991., brigada koja nije znala za poraz učinila je sve što je bilo bitno za oslobođenje južne Hrvatske. Prvo braneći a potom oslo-

bađajući Hrvatsku "Četvrtu" je, istaknuo je njezin sadašnji zapovjednik brigadir Mladen Fuzul, prošla sve: od Zadra, Sinja, Drniša, Šibenika, Vodica, Dubrovnika, operaciju Maslenica, u kojoj je pokazala svoju punu učinkovitost i visoku taktičku zrelost. Usljedili su Zima 94, SKOK 1 i SKOK 2, Ljeto 95, a potom Oluja i Maestral.

"Moć brigade uvijek je bila u njezinim ljudima", rekao je brigadir Fuzul, te je dodao kako će brigada i dalje vrednovati posebnost svojih vojnika. Novim, mlađim pripadnicima brigade poručio je da usvoje njezin duh, treneraju svoje sposobnosti kako bi mogli biti pravi nasljednici slavne ratne generacije i ispuniti sve zadaće koje se pred njih budu postavljale.

Oživljavajući sjećanje na ratni put 4. gardijske brigade državni tajnik Raboteg, koji je i sam bio njezin pripadnik, rekao je kako je to bio križni put, ali put slave i stvaranja legende o postojanosti, usmjernosti, prkosu, nepobjedivosti, izdržljivosti u surovim iskušenjima, a za njezine je pripadnike rekao da su bili skup hrvatske domoljubne mladosti s ponosom hrvatskog juga. Za velike oslobođilačke akcije hrvatske vojske u završnim operacijama tijekom 1995. Raboteg je kazao kako ispisuju jedne od najslavnijih stranica u ljetopisu 4. gbr, kojima je ona zau-

zela trajno mjesto u srcima i dušama hrvatskog puka. "U završnim operacijama HV-a 4. gbr je odigrala ključnu ulogu u postizanju trajnog mira na ovim prostorima", zaključio je Raboteg. Državni tajnik se ukratko osvrnuo i

■ "Četvrtu gardijsku brigadu uvijek je znala pronaći rješenja te je uvijek bila na pravom putu i provodila svoje zadaće", rekao je general Barić

na aktualni preustroj Hrvatske vojske kazavši kako danas OS prolaze kroz velike promjene koje nisu ni-malo lagane, ponekad su i bolne, po-nekad nailaze na nerazumijevanje, ali nemaju alternative.

"Ustroj OS RH, koji danas izgrađujemo, ne temelji se više na teritorijalnom konceptu individualne obrane, nego na konceptu pokretnih i razmjestivih snaga brzog odgovora na razne tradicionalne i netradicionalne ugroze, te na sudjelovanju u sustavu kolektivne obrane", rekao je Raboteg te je dodao kako na putu transformacije i 4. gardijska brigada zajedno sa svim ostalim postrojbama Hrvatske vojske mora doživjeti promjene. "Novi ustroj OS-a predviđa dvije profesionalne brigade. Jednu pješačko-motoriziranu brigadu, sa zapovjedištvom i pristožernim postrojbama raspoređenim u Kninu, i jednu oklopno-mehaniziranu raspoređenu uglavnom u istočnom dijelu zemlje. Jezgra i okosnica te prve brigade bit će i 4. gbr. Ona se ne gasi, ona uskršava kao feniks u novom ruhu", kazao je Raboteg napomenuvši da će se pritom voditi računa i naći načina da se očuva identitet i tradicija svih gardijskih brigada čija bi se simbolička njegovala u sklopu bojni novih brigada. Dodao je i kako vjeruje da će njezini pripadnici znati sačuvati

ugled koji je brigada stekla tijekom rata, te da očekuje da će i zadaću preustroja i preuzimanja nove uloge u sklopu OS-a, kao dijela međunarodnog sustava kollektivne obrane, provesti isto tako uspješno kao što su provodili i svoje ratne zadaće.

Za 4. gardijsku brigadu zamjenik načelnika GSOS-a RH general pukovnik Slavko Barić rekao

je da je ona sinonim Domovinskog rata, sinonim uspješne postrojbe formirane na temelju ljubavi, sposobnosti, težnje za stvaranjem neovisne, slobodne Republike Hrvatske. "Četvrtu gardijsku brigadu uvijek je znala pronaći rješenja te je uvijek bila na pravom putu i provodila svoje zadaće", rekao je general Barić. Prisjetio se i svih zapovjednika brigade te je kazao da tako uspješan put može imati samo brigada koja pred sobom ima jasno zacrtani cilj, koja je bila spremna na nadljudske napore i nije pitala za cijenu. Za OS danas je rekao da su visokoprofesionalne, visokomotivirane i sposobne provesti sve zadaće, ali je istaknuo i da profesionalnost uvijek ima dva smjera, a to je odnos vojnika, dočasnika i časnika prema zadaćama, ali i odnos države prema njima, te je istaknuo kako naši časnici, dočasnici i vojnici moraju imati mogućnosti podizati kako svoj životni standard, tako i standard života i rada u postrojbi.

Najzaslužniji pripadnici brigade su pohvaljeni i nagrađeni, procitana su i promaknuća u činove, izvidničkoj satniji, pobednicima sportskih igara 4. gardijske brigade, uručen je prijelazni pehar, a svečanost obilježavanja 15. rođendana legendarnih Paukova završila je razgledavanjem taktičko-tehničkog zbora. ■

Taktičko - tehnički zbor

U Okučanima obilježena 11. obljetnica vojnoredarstvene akcije Bljesak

Protiv zaborava i za povijesnu istinu

"Bila je to legitimna akcija za oslobođenje vlastitog okupiranog područja, no nažalost, u njoj su poginula 42 branitelja, uz mnogo ranjenih", istaknuo je Vladimir Šeks, dodavši da Vlada i Sabor, kao i škole, te druge odgojno-obrazovne institucije moraju davati svoj doprinos u borbi protiv zaborava i za povijesnu istinu

— Napisala i snimila Milenka PERVAN STIPIĆ —

UOkučanima je 1. svibnja obilježena 11. obljetnica vojnoredarstvene akcije Bljesak. Tom akcijom, koja je trajala 36 sati, oslobođeno je 600 četvornih kilometara okupiranog teritorija zapadne Slavonije te je ponovno uspostavljena komunikacija autocestom Zagreb-Slavonski Brod te magistralnom željezničkom prugom Zagreb-Vinkovci. Nažalost, u akciji su poginula 42 branitelja, a 162 pripadnika oružanih snaga i MUP-a je ranjeno.

Ni hladno i kišovito vrijeme nije bilo prepreka da se na 11. obljetnicu Bljesaka u Okučanima okupi mnoštvo ljudi. Između ostalog, bili su tu mnogi sudionici Bljesaka, zatim predstavnici državnih i lokalnih vlasti, udruge proizašle iz Domovinskog rata, najviši vojni i civilni dužnosnici MORH-a, te polaznici sva tri naraštaja Kadetske škole. Središnji dio proslave obljetnice Bljesaka bio je polaganje vijenaca ispred Središnjeg

■ Ispred Središnjeg križa vijence je položilo i izaslanstvo MORH-a a potom je u crkvi sv. Vida služena misa

križa u Okučanima, podignutog u slavu branitelja poginulih u toj akciji. U ime Hrvatskog sabora, koji je bio pokrovitelj svečanosti, vijenac je položio njegov predsjednik Vladimir Šeks. U ime Predsjednika RH vijenac je položio general pukovnik Marijan Mareković, a u ime Vlade RH izaslanica premijera i ministrica branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti Jadranka Kosor. U izaslanstvu MO-a i OSRH, koje je položilo vijenac ispred Središnjeg križa, bili su ministar obrane Berislav Rončević, pomoćnik ministra Željko Goršić, zapovjednik HKoV-a general pukovnik Marijan Mareković, zapovjednik HRZ-a i PZO-a general bojnik Viktor Koprivnjak, te načelnik Uprave J7 GS-a brigadni general Drago Matanović. Ministar unutarnjih poslova Ivica Kirin položio je vijenac u ime Ministarstva unutarnjih poslova, a potom su vijenice položili i predstavnici mnogih udruženja, od Istre, Karlovca do Slavonije, kao i predstavnici lokalnih struktura vlasti na županijskoj i općinskoj razini.

Kao i svake godine i ove su održane sportske igre branitelja čije otvaranje je zbog kišovitog vremena održano u maloj dvorani obližnje osnovne škole. Sportske igre otvorio je Vladimir Šeks, koji je pritom evocirao uspomene na Domovinski rat, te istaknuo kako će akcija Bljesak biti upisana zlatnim slovima u povijest hrvatskog naroda. "Bila je to legitimna akcija za oslobođenje vlastitog okupiranog područja, no nažalost, u njoj su poginula 42 branitelja, uz mnogo ranjenih", istaknuo je Šeks. "Uz to", dodao je, i Vlada i Sabor, kao i škole te druge odgojno-obrazovne institucije moraju davati svoj doprinos u borbi protiv zaborava i za povijesnu istinu. Bljesak ne može blijedjeti", zaključio je u tom duhu predsjednik Sabora.

■ Predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks otvorio je sportske igre branitelja

U izjavi za brojne medije na ovoj proslavi ministrica Jadranka Kosor je između ostalog istaknula kako je Bljeskom počelo konačno oslobođenje RH, oslobođenje prometnica i vraćanje povratnika. Pritom je ponovila kako je akcija Bljesak, kao i Oluja, bila legitimna i nužna, ali nažalost, ne bez žrtava. Istaknula je kako će skrb za stradalnike Domovinskog rata i dalje biti stalna obveza države, te kako je svjesna da treba štota učiniti kako bi se osigurao gospodarski prosperitet toga dijela Slavonije.

U crkvi sv. Vida misu zadušnicu za sve poginule hrvatske branitelje i civilne žrtve u Domovinskom ratu, kao i u akciji Bljesak, predvodio je generalni vojni vikar mons. Josip Šantić. U uvodnom dijelu mise mons. Šantić je pozvao prisutne da zahvale Bogu za sve žrtve, jer bez darivanja nema slobode, te je pozvao sve prisutne da se u Božjem hramu sjete svih branitelja, kao i prvog hrvatskog predsjednika dr. Tuđmana. U vrlo nadahnutoj propovijedi na temu misterija čovjeka, podsjetio je kako se temelj razmišljanja o čovjeku nalazi u njegovu dostojanstvu. "Bog je htio čovjeka za svoga suradnika stvorivši nesavršen svijet koji će čovjek usavršavati", dodao je mons. Šantić, te istaknuo kako je, nadahnjujući se Bogom, hrvatski vojnik bio svjestan da mora staviti svoj život za obranu od agresora, od zla. "Jer, ne spriječiti zlo", propovijedao je Šantić, "znači da se nije ostvarila Božja zamisao o čovjeku i njegovu pravu na dom, jezik i domovinu." "Tko pokuša srušiti pravo čovjeka na dom, dira u njegovo dostojanstvo i zato je Bljesak bio pravo za povratak otetog", zaključio je mons. Šantić. ■

Malonogometni turnir branitelja

Izaslanstvo MO Kraljevine Danske u posjetu MORH-u

Danska potpora Hrvatskoj

Izaslanstvo Ministarstva obrane Kraljevine Danske predvodeno ministrom obrane Sorenem Gade boravilo je 2. i 3. svibnja u službenom posjetu Republici Hrvatskoj.

Drugog dana posjeta danski je ministar obrane posjetio MORH i sastao se s ministrom obrane Berislavom Rončevićem. U izjavi za novinare, među kojima su bili i predstavnici danskih medija, ministar obrane Berislav Rončević je rekao kako je tijekom sastanka sa svojim danskim kolegom razgovarao o nekoliko zajedničkih tema. Između ostalog upoznao ga je s tijekom reformi hrvatskog obrambenog sustava, kao i sa činjenicom da smo napravili nacrt dugoročnog plana razvoja naših OS za razdoblje 2006. - 2015. godine koji će se tijekom lipnja naći pred saborskim zastupnicima. Ministar Rončević je kazao i da imamo nekoliko projekata u kojima, u sklopu bilateralne suradnje, imamo pomoći Kraljevine Danske. Oni su prvenstveno vezani za moduliranje i oblikovanje Središta za pribavljanje osoblja u sklopu naših oružanih snaga što, rekao je ministar Rončević, smatramo bitnim, jer želimo ostvariti punu profesionalizaciju naših OS, a kvalitetno pribavljanje osoblja je-

dan je od preduvjeta za normalno i učinkovito funkcioniranje naših OS. Ministar Rončević je rekao i da smo iskazali želju i za formiranjem NATO/PzM roniteljskog središta na području Hrvatske, te da zahvaljujući našim komparativnim prednostima, a uz finansijsku potporu Kraljevine Danske, možemo postati referentno roniteljsko središte za ovaj dio Europe.

Ministar obrane Kraljevine Danske Soren Gade kojem je ovo prvi posjet Zagrebu ustvrdio je da je Hrvatska napravila veliki napredak u reformama svog obrambenog sustava te da će nam, ukoliko je potrebno, vrlo rado pružiti pomoći u dalnjem tijeku reformi. Pozdravio je i povećani doprinos Hrvatske u međunarodnim mirovnim operacijama te iskazao zadovoljstvo što naši vojnici rade zajedno. "Podupiremo proširenje NATO-a i individualnu procjenu Hrvatske i želimo da Hrvatska što prije uđe u NATO", rekao je danski ministar obrane te je napomenuo da je NATO više od vojnog saveza. "NATO promiče zajedničke vrijednosti, ljudska prava, politički dialog i tržišnu ekonomiju", rekao je ministar Gade zaključivši da NATO, zapravo znači stabilnost te da otvara više mogućnosti za strana ulaganja. "Mislim da Hrvatska treba nastaviti sa svojim reformama i mi ćemo je u tome poduprijeti jer želimo da Hrvatska što prije postane članica NATO-a", rekao je ministar obrane Kraljevine Danske. Primjetio je da Hrvatska i Danska imaju dosta sličnosti te je rekao da se nada kako je ovaj posjet potencijal za produbljivanje bilateralne suradnje između dvije zemalje te da će se naći dodatni prostor da se ta suradnja proširi.

Leida PARLOV

Isplaćuje li se DVO-u naknada za prekovremeni rad i ako se isplaćuje po kojim kriterijima. Odnosno, u kojim se slučajevima može isplati prekovremeni rad?

1. Pravo na uvećanje osnovne plaće za prekovremeni rad dje latnim vojnim osobama regulirano je člankom 97. Zakona o službi u oružanim snagama RH (NN 33/02, 58/02, 175/03 i 136/04).

2. Stavkom 1. spomenutog članka propisano je da je rad dulji od punog radnog vremena (u dalnjem tekstu (prekovremeni rad) dje latna vojna osoba, službenik i namještenik obvezan obavljati:

- kada su zapovjedene mjere pripravnosti,
- u slučaju uzbune u vojnoj postrojbi,
- tijekom vojne vježbe,
- tijekom elementarnih nepogoda i drugih opasnosti,
- tijekom dežurstva ili slične dužnosti u zapovjedništvu, pos trojbi ili ustanovi.

3. Stavkom 2. propisano je da se na rad iz stavka 1. ovog članka ne primjenjuju vremenska ograničenja propisana općim propisima.

4. Stavkom 3. propisano je da su prekovremeni rad dje latne vojne osobe, službenici i namještenici obvezni obavljati zbog drugih neodgodivih poslova čije bi prekidanje dovelo do štetnih posljedica.

5. Stavkom 4. propisano je da rad iz stavka 3. ovog članka može trajati najduže 30 radnih dana tijekom kalendarske godine.

6. Stavkom 5. propisano je da dje latnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku pripada povećana plaća za prekovremeni rad pod uvjetima i u iznosu koji su uredeni općim propisima.

7. Stavkom 6. propisano je da se pravo na povećanu plaću za prekovremeni rad ne ostvaruje ako je moguće organizirati pre rasподjelu radnog vremena te ako je dežurstvo kao poseban ujet rada vezano za kontinuirano obavljanje poslova i zadaća.

8. Člankom 41. stavcima 1. i 2. Zakona o radu (NN.

137/04) iz razloga sprječavanja zlorabe prekovremenog rada propisana su i određena ograničenja o kojima poslodavac mora voditi računa, budući da prekovremeni rad duž od propisanog može negativno utjecati na zdravlje radnika i njegovu radnu sposobnost.

9. Stavkom 9. spomenutog članka propisano je da prekovremeni rad može trajati najviše 10 sati tjedno.

10. Stavkom 2. su propisana određena ograničenja s obzirom na kontinuitet obavljanja prekovremenog rada. Ako prekovremeni rad određenog radnika traje duže od 4 tjedna neprekidno ili više od dvanaest tjedana tijekom kalendarske godine, odnosno ako prekovremeni rad svih radnika određenog poslodavca prelazi 10% ukupnog radnog vremena u određenom mjesecu, o prekovremenom radu mora se obavijestiti inspektor rada.

Obračun i isplatu prekovremenog rada dje latnim vojnim osobama Financijska služba Uprave za financije i proračun MORH-a obavlja na temelju naloga za prekovremeni rad i iskazanih sati prisutnosti na radu u mjesecnim evidencijama o korištenju radnog vremena, koje su potpisali i ovjerili nadležni zapovjednici, odnosno čelnici ustrojbenih jedinica Ministarstva obrane i oružanih snaga RH.

PERSONALNA, PRAVNA I FINANCIJSKA SLUŽBA MORH-a

**Svoje upite možete slati na
e-mail: hrvojnik@morh.hr ili na
fax: 01/ 4551- 852**

Razmjena informacija o sigurnosti u regiji

U vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju 26. i 27. travnja u organizaciji Regionalnog središta za pomoć u provedbi međunarodnih ugovora o kontroli naoružanja (RACVIAC) organiziran je sastanak na temu: "Razmjena informacija o sigurnosti, miru i stabilnosti u regiji jugoistočne Europe".

Cilj ovog sastanka bio je procijeniti uvjete i mehanizme za dje lotvorniji razvoj stabilnosti i sigurnosti u regiji jugoistočne Europe, razmijeniti iskustva i mišljenja svih zemalja sudionica sastanka, ocijeniti projekte koje su razvile zemlje sudionice, istaknuti potrebu razmjene informacija, te posebice istaknuti važnost medija u stvaranju transparentnog okruženja. Sudionici sastanka bili su parlamentarni zastupnici i politički dužnosnici zemalja jugoistočne Europe, akademici političkih znanosti, kao i visoki vojni dužnosnici i osoblje iz Ministarstava, obavještajnih službi, istraživačkih instituta i fakulteta zemalja iz regije.

Uvodno izlaganje održao je direktor Odjela za obrambena pitanja u Zapovjedništvu NATO-a George Katsirdakis, koji je istaknuo vidljive korake Hrvatske prema euroatlantskim integracijama, i to na području gospodarstva i sigurnosno-obrambene reforme, ali i rekao da su ostala neka otvorena pitanja s Republikom Slovenijom koje je potrebno riješiti, budući da je Slovenija članica NATO-a i EU-a.

Jedno od istaknutih predavanja održao je i prof dr. Vlatko Cvrtila, savjetnik za obranu u uredi Predsjednika RH na temu "Integracija zemalja jugoistočne Europe u NATO i EU". Dr. Cvrtila je istaknuo kako trenutačna sigurnosna situacija ne pokazuje izravnu vojnu ugrozu zemalja u regiji, ali su vidljive ugroze na sigurnosno okruženje kroz organizirani kriminal i korupciju, trgovinu drogom, oružjem i ljudima, te kontrolom granica u kontekstu ilegalne migracije ljudi. Potom je istaknuo kako postoje određeni sigurnosni i obrambeni izazovi koji su zajednički svim zemljama u regiji u njihovom približavanju euroatlantskim asocijacijama, a to su prevelike OS, izdaci za obranu, reforma OS-a, demokratska kontrola, transparentnost obrane i sigurnosna suradnja. Za kraj je zaključio da je temelj razvoja novih odnosa u području jugoistočne Europe politička volja regionalnih čimbenika i vlada za suradnjom s međunarodnom zajednicom.

OJI

Vježba antiterorističke satnije 66. bojne VP-a na Slunju

Vrhunska uvježbanost

Statistika kaže da vrijeme ispaljenja do 1,5 sekunde omogućuje ovlaštenoj službenoj osobi da uspješno izide iz situacije u kojoj se zatekla. U demonstraciji ispaljenja jednog metka, pripadnik satnije imao je vrijeme 0,76 sekundi pa se može zaključi kako su ovi momci izvrsno uvježbani...

Napisala i snimila Milenka PERVAN STIPIĆ

Na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" u Slunju 27. travnja održana je prikazna vježba antiterorističke satnije 66. bojne vojne policije. Vježbi su, između ostalih, nazočili i načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić, pomoćnik ministra za ljudske resurse Željko Goršić, zapovjednik vojne policije brigadir Ivan Jurić, predstavnici policijske akademije te umirovljeni general Mate Laušić. Na vježbi je demonstrirana uporaba borbenog vozila i prepad na oteto motorno vozilo, nasilan upad u objekt i rješavanje talačke situacije. Osim toga, demonstrirane su i vještine vojnih policajaca u samoobrani, te uporaba ručnog naoružanja (pištolj i puška).

U prvoj točki vježbe, prema zamišljenom scenariju, prikazana je uporaba BOV-a pri uništavanju neprijateljske skupine koja je napala naš konvoj u mirovnoj misiji u realizaciji zadaće. Radnje koje u tom trenutku obavljaju pripadnici vojne policije su, između ostalih: djelovanje BOV-a po ciljevima, uništavanje meta u čeonom kontaktu, uporaba šok-vatre, samoobrana i privođenje protivnika. U ovom posljednjem postupku prikazano je 12-ak načina samobrane, uporabom određenih borilačkih vještina koje se rabe

u postrojbi (primjerice, obrana od napada samokresom s leđa, obrana od prednjeg udarca nogom, obrana od uboda nožem i dr.). U tom dijelu prikazana je i zamišljena situacija uporabe i djelovanja vojnopolicijskih snajperista. Uz demonstraciju samoubrane jedna od najatraktivnijih točaka vježbe bila je demonstracija uvježbanosti pripadnika postrojbe u djelovanju samokresima i strojnicom, kako pojedinačno tako i skupno. Prikazom različitih stavova u djelovanju samokresom, kao i prikazom uporabe samokresa na udaljenostima od 1 m pa do 100 m, gdje je postignuta stopostotna preciznost gađanja u metu, pripadnici satnije su izazvali buran pljesak prisutnih.

Vrlo dojmljiva točka vježbe bila je prikaz uporabe oružja na više ciljeva uz uporabu "timera". Prema spoznajama iz mirovnih operacija, službenu ovlaštenu osobu u više od 50% slučajeva napadaju dva ili više napadača, pa se pripadnici postrojbe stoga običavaju za suprotstavljanje većem broju napadača. Inače, "timer" je uređaj koji daje zvučni signal za početak paljbe, a registrira vrijeme reakcije od danog signala do prvog ispaljenog metka. Moguće je bilježiti vremena i većeg broja ispaljenih meta-

ka. Time se osim klasičnog broja pogodaka vidi i napreduje li pripadnik postrojbe i u brzini. Statistika kaže da vrijeme ispaljenja do 1,5 sekunde omogućuje ovlaštenoj službenoj osobi da uspješno izide iz situacije u kojoj se zatekao. Dostatno je reći da je u demonstraciji ispaljenja jednog metka pripadnik satnije imao vrijeme 0,76 sekundi pa da se zaključi kako su momci izvrsno uvježbani.

U preciznom gađanju pištoljem s udaljenosti od 50 m svoje umijeće mogli su pokazati i uzvanici. Najzanimljivije je bilo nadmetanje u preciznosti gađanja generala zbora Josipa Lucića i bivšeg zapovjednika vojne policije umirovljenog generala Mate Laušića. Obojica su pokazali zavidnu preciznost u gađanju pištoljem, s tek neznatnom prednošću generala Lucića.

Na vježbi je prikazan i taktičko-tehnički zbor naoružanja i opreme vojnih policajaca. Nakon završene vježbe načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Josip Lucić čestitao je antiterorističkoj satniji vojne policije na izvrsno odrađenoj vježbi te kazao kako su vojni policajci bitan segment naših obrambenih snaga, koji se i u mirovnim misijama pokazano vrlo uspješnim. ■

Svi na okupu

Iz Indije Zlatko SUDIĆ

Pred nama je UNMO konferencija zbog koje smo se i okupili, dečki su stigli sa svih strana, i to s obje strane crte razdvajanja. Na dodjeli medalja svi su nešto dobili, ipak osobit je događaj bio trenutak kada je predstavnik UN-a gospodin Vandemortele uručio medalju našem generalu Repincu...

Kraj travnja nama donosi rijedak i poseban događaj, jer nakon punih šest mjeseci smo prvi put na okupu, "hrvatska mafija", kako nas od milja zovu, napokon je na istom mjestu u isto vrijeme, a "Vila Zemo" ponovno blista punim sjajem i puna je života. Sedam Hrvata, vojnih promatrača, na istom mjestu u dalekom svijetu stvarno je, barem za nas, osobit događaj.

UNMO konferencija

Pred nama je UNMO konferencija zbog koje smo se i okupili. Dečki su stigli sa svih strana, i to s obje strane crte razdvajanja. Na dodjeli medalja svi su nešto dobili, stari promatrači poput Čulara, Naglića i mene ribon s brojem dva za više od devet mjeseci, a ostali, koji su poput Liovića relativno novi u misiji, dobili su medalju za više od tri mjeseca službe u UNMOGIP-u.

Ipak, osobit je događaj bio trenutak kada je predstavnik UN-a gospodin Vandemortele uručio medalju našem generalu Repincu. Usljedila je službena večera u UN klubu, pri čemu je obveza pojavit se u službenoj odori, a vani je tako vruće... Svi su prepuni raznih doživljaja i novih iskustava, ali ne propušta se prilika i požaliti se na probleme i potražiti savjet. Sve nas polako muči vrućina koja postaje ne-podnošljiva. Srećom, imamo zimske odore u kompletu sa zimskim čizmama, tako da ćemo biti izvrsno opremljeni za pedesetak stupnjeva koji su pred nama! Nakon što su zajednički dani brzo proletjeli, vrijeme je za povratak na postaje, znači opet svatko svojim putem i do ponovnog susreta.

Security trening

Ovih dana imao sam sreću i zadovoljstvo pohađati Security trening,

koji je organizirao UN-ov *Department of Safety and Security* u svom sjedištu ovdje u Islamabadu. Sudjelovalo je oko četrdesetak osoba čiji posao je poput mojega izravno ili neizravno vezan za sigurnost, dok su predavači bili eminentni stručnjaci koji već dugo godina peku zanat u području sigurnosti, neki od njih s više od dvadeset godina iskustava iz raznih misija diljem svijeta. Tečaj je bio uglavno fokusiran na organizaciju i provedbu mjera sigurnosti u trenutačnoj situaciji, što nije nimalo lagano, jer je ona promjenjiva i komplikirana. Govorilo se o metodama primjene sigurnosnih standarda, sve na kraju zaučinjeno praktičnim primjerima i vježbom organizacije i provedbe mjera sigurnosti u slučaju evakuacije osoblja i članova njihovih obitelji. Sve u sve му, za mene novo i pozitivno iskustvo jer znanja nikad dosta...

Naši časnici - primjer

Civilno i vojno osoblje MINURSO-a spominju Hrvate kao primjer suradnje i profesionalizma koje oni rijetko susreću. Eto, dobro što ih hvale oni koji su surađivali s njima službeno, ali nevjerljivo je koliko stanovnika Laayounea zna za dečke iz Hrvatske...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Prvi dani uvođenja u misiju prolaze u znaku upoznavanja strukture MINURSO-a te svakodnevno imamo nekoliko brifinga u Zapovjedništvu misije. Kao četvrti kontingenat iz Hrvatske, naravno da su nas prethodni kontingenti donekle pripremili u preduputnom razdoblju. A svi oni, baš svi dosadašnji kontingenti iz naše domovine, ovdje su ostavili snažan dojam.

Svi znaju za dečke iz Hrvatske

Civilno i vojno osoblje MINURSO-a spominju Hrvate kao primjer suradnje i profesionalizma koje oni rijetko susreću. Eto, dobro što ih hvale oni koji su surađivali s njima službeno, ali nevjerljivo je koliko stanovnika Laayounea zna za dečke iz Hrvatske. Pitaju nas na ulici i u hotelima za prethodnike i preko nas im šalju puno pozdrava, pa zato svi vi koji ste se prepoznali, znajte da vas se MINURSO sjeća s poštovanjem. Oni su vas angažirali i nagradili za častan posao, ali ste uradili mnogo i izvan mandata, i to za sebe i domovinu, svaka čast. Za one koji misle da nije ništa osobito biti u ovakovom međunarodnom sastavu i k tome biti prepoznan kao vrijedan dio organizacije, samo podatak da je u MINURSO uključeno 230 vojnih djelatnika iz 28 zemalja. Naš nacionalni barjak, u društvu drugih pet, vijori se iznad ulaza u jedan od najboljih gradskih hotela, "Sahara Line" (tri zvjezdice). Od svih brojem spomenutih zemalja, samo je šest nacionalnih zas-

■ Naš nacionalni barjak vijori se iznad ulaza u jedan od najboljih gradskih hotela

tava na tom mjestu u samom središtu grada. Jedne večeri, u tom hotelu, prišao nam je jedan od zaposlenika i pitao nas za Robija i Karla, koje je dan prije video u našem društvu. Rekli smo da su oni otišli, a da smo ih mi zamjenili.

Srdačno nam je poželio dobrodošlicu i rekao da smo jedan od njemu najdražih kontingenata u MINURSO-u. Kaže da je prošle godine proslava našeg Dana neovisnosti u ovom hotelu bila jedna od najljudnijih manifestacija te vrste ovdje i da je time zasluzeno ono počasno mjesto iznad glavnog ulaza. Svaka čast dečki, zadali ste nam vrlo visoke standarde, ali neka. Ima ona: "Malo nas je al' nas ima..." i baš mi se sad nešto ta pjevuši.

Robi i Karlo - odlazak iz misije

Suživot s UN osobljem

Stanovnici Laayounea su srdačni i naviknuti na suživot s UN osobljem. Pozdravljaju nas u prolazu i upućuju ljudim osmijehe na svakom koraku. Mi im uzvraćamo dosljedno i s poštovanjem. Neki nas pokušavaju zaustaviti kako bi nam izrazili dobrodošlicu, jer vide da smo tek došli. Zaustavio nas je jedan stariji mještanin i htio znati odakle dolazimo. Pitao je za zemlju i važno mu je bilo znati je li nas vodi kralj ili predsjednik. Nije on to pitao kako bi se usporedio s nama, već zato da nam u znak iskrene dobrodošlice poželi zdravlje i dug život Predsjedniku, te uspjeh u vođenju zemlje.

Bez obzira na to koliko su navikli na promatrače iz europskih zemalja, svaki put kad pješačimo Cuki (Ivica Čuković) i ja gradom, do Zapovjedništva misije ili do objeda u nekom od hotela za osoblje UN-a, a rijetki stranci to rade, primjećujem kako se na njega lijepe oči mještana koje susrećemo. On onako stasit, za koju glavu viši od njihovih najviših, budi pozornost i simpatije pojavom. A ja, što će, uvlačim stomak i htio bih svima reći da je on 15 godina mlađi od mene. Ipak, lijepo je biti stranac tamo gdje domaćini vole goste. ■

Dobrotvorni koncert Orkestra njemačkog ratnog zrakoplovstva i Orkestra Hrvatske vojske u Lisinskom

Profinjeni zvuk jedinstvenog "glazbala" u službi humanosti

Gostovanje Orkestra njemačkog ratnog zrakoplovstva bila je nezaboravna, vrlo uspjela manifestacija veličanstvenog zvuka dvaju izvrsnih puhačkih orkestara današnjice...

— Marija VUKOVOJAC —

Orkestar Hrvatske vojske i Orkestar njemačkog ratnog zrakoplovstva 30. travnja u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" održali su dobrotvorni koncert za udrugu roditelja djece s posebnim potrebama "Mi" iz Požege. Orkestrima su ravnali maestro Tomislav Fačini i maestro Johannes Orterer, a na programu su bila djela Baranovića, Holsta, Debusya, Šostakovića i izbor najljepših hrvatskih i njemačkih koračnica.

Koncert su organizirali Ministarstvo obrane RH, Glavni stožer OSRH i Veleposlanstvo SR Njemačke u Zagrebu. Koncert je prigodnim riječima otvorio veleposlanik SR Njemačke Jürgen A. R. Staks. Njegova Ekscelencija smatra da je takav koncert najljepši put koji će odvesti RH u EU i NATO. Veleposlanik Staks nije zaboravio zahvaliti ni organizatorima koncerta.

Današnji Orkestar njemačkog vojnog zrakoplovstva sastavljen je od dijelova orkestra njemačkog vojnog zrakoplovstva 1958. u Karlsruhe, a u ožujku 1959. premješten je u Neu-biberg (općinu na južnom rubu grada München, gdje se nalazi i danas). Od svog postanka orkestar je imao ukupno šest voditelja. Trenutno osim Velikog puhačkog orkestra, zbog ispunjavanja svojih raznovrsnih glazbenih zadaća, ima i Mali puhački orkestar, kao i više komornih

glazbenih ansambala. Orkestar u pravilu "opslužuje" lokacije vojnog zrakoplovstva u Bavarskoj a osim toga razvija živahnu koncertnu aktivnost i za civilne manifestacije na prostoru Bavarske. Ipak, ni nastupi izvan tog područja nisu rijetkost. U povijesti orkeстра, koji je već proslavio svoj 40. rođendan, postoje mnogi iznimni trenuci. U njih se u slučaju Orkestra njemačkog ratnog zrakoplovstva u svakom slučaju ubrajaju zanimljivi nastupi u inozemstvu.

U tuzemstvu je također bilo iznimnih trenutaka koji su se utisnuli u sjećanje. U sklopu tih nastupa bilo je, naravno, prigode i za uspostavljanje bližeg kontakta s nacionalnim i međunarodnim uglednicima. S takvom vlastitom poviješću kao obvezom, te visoko motiviranim timom (koji se sastoji od uglavnom domaćih glazbenika), orkestar optimistično ide usret zahtjevima idućeg tisućljeća.

Dakle u pretprazničku večer, nedjelju 30. travnja, zbio se doista nesvakidašnji događaj. Orkestar Hrvatske vojske i Orkestar njemačkog zrakoplovstva smješteni su jedan pokraj drugoga na pozornici i naizmjenice su svaki sa svojim ravnateljem izvodili djela puna briljantnosti, u kojima su svirači mogli pokazati svu svoju muzikalnost, ali i tehničku vještina.

Srdačnost samog događaja istaknuta je na početku činjenicom da je HV svirao njemačku himnu, a Orkestar nje-

mačkog ratnog zrakoplovstva odsvirao je hrvatsku himnu. Tako je večer počela u isti trenutak dostojanstveno i prisno.

Orkestar Hrvatske vojske

Glazba Mendelsohna, Holsta, Baranovića i svih drugih skladatelja odjekivala je dvoranom, ravnatelji su se smjenjivali i nakon izvedaba klanjali oduševljenoj publici. A kada su se svirači u drugom dijelu programa spojili u vjerojatno najveći puhački orkestar koji je svirao na pozornici ove dvorane, bilo je zapanjuće slusati i promatrati kako dvojica ravnatelja naizmjenice uspješno "krote" golemi, a u isti mah profinjen i precizan zvuk jednog golemog jedinstvenog "glazbala".

Publika je na kraju bila oduševljena, a sve je još bilo uljepšano činjenicom da su uspješno prikupljena sredstva namijenjena djeci s posebnim potrebama. Kako je to već uobičajeno prije i u stanci koncerta posjetitelje je zabavljao jedan amaterski puhački sastav - ovaj put to je bio Puhački orkestar Rozga iz Dubravice, koji je sve razveselio svojim također atraktivnim programom. Jednom riječju, gostovanje Orkestra njemačkog ratnog zrakoplovstva bila je nezaboravna, vrlo uspjela manifestacija veličanstvenog zvuka dvaju iznimnih puhačkih orkestara današnjice. ■

Orkestar njemačkog ratnog zrakoplovstva

Pripreme hrvatskog tima za sedmo sudjelovanje na međunarodnoj vježbi Combined Endeavor

Hrvatski vezisti izvrsno pripremljeni i motivirani

Napisala i snimila Milenka PERVAN STIPIĆ

Program vojnih vježbi koji se provodi pod pokroviteljstvom američkog Zapovjedništva za Europu (US EUCOM) Combined Endeavor (Udruženi napor) postoji već jedanaest godina i predstavlja godišnje planiranje, ispitivanje i dokumentiranje interoperabilnosti komunikacijsko-informacijskih sustava.

Od 12. do 26. svibnja vježba CE 06 provodit će se na dva mesta: glavno mjesto je u vojnoj bazi Aulenbach u njemačkom gradu Baumholder, a izdvojeno je u NATO-ovoj bazi "Eagle" pokraj Tuzle. Među 42 zemlje sudionice CE-a po sedmi put bit će i Hrvatska, s timom od 28 ljudi. Posjetili smo ih ovih dana u samoborskoj vojarni "Taborec", u 40. brigadi veze, gdje su odradivali četverotjednu pripremu za vježbu. Na CE 06 naše OS testirat će opremu u pet funkcionalnih područja: mrežne usluge i zaštita informacija, podatkovni prijenosi, komutacija, transmisija i radiosustavi. Naši sugovornici bili su voditelji pojedinih područja kao i zapovjednik NOS-a za CE-u bojnik Dario Šimović i njegov zamjenik natporučnik Damir Mihaljinec. Voditelji ca mrežnih usluga i zaštite informacija u hrvatskom timu na CE-u 06 je poručnica Kristina Glavač. Njezina skupina broji 4 dočasnika i jednog časnika a zadaća im je testirati e-mailove, web stranice i e-mailove s kriptozaštitom.

Nadnarednik Darko Peroš voditelj je područja podatkovni prijenosi. Njegov tim broji tri člana: jedan odlazi u NATO-ovu bazu pokraj Tuzle, a dvojica u Njemačku. Kaže kako je njihova zadaća osigurati sigurne i stabilne spojne putove za poslove koje obavlja skupina natporučnice Glavač. CISCO opremu rabe niz godina, jer je među najkvalitetnijima u svijetu. Dodaje kako je vrlo zadovoljan timskim radom na obuci, te da će se rezultati najbolje vidjeti na glavnoj vježbi.

"Novina je na obuci, dakle i na vježbi", kazao nam je bojnik Šimović, "da se te dvije spomenute skupine (mrežna oprema i mrežne usluge) prvi put testiraju na izdvojenoj lokaciji ("Eagle" pokraj Tuzle), a ne na glavnoj kao dosad, što je veliki napredak".

Nadnaredniku Franu Lediću, voditelju skupine za područje komutacija, obuka u 40. br veze uvelike je pomogla da se usavrši u svom području i dodatno pripremi za glavnu vježbu. Inače, komulatori ili telefonske digitalne centrale su osnova cijelog procesa komunikacije, a na njih se oslanjaju ostala funkcionalna područja. Stoga se na vježbi, ukratko rečeno, testira koliko su mreže multifunkcionalne i multinacionalne.

Četvrto funkcionalno područje su radioveze koje vodi iskusni sudionik CE-a natporučnik Robert Žukina iz

40. br veze. Njegova skupina je podijeljena na dva dijela: jedni rade u operativnoj radiomreži, a drugi su testna radioskupina. Lokacija za HF radiotim bit će u vojarni "Bosut" u Vinkovcima. Njihov posao najvećim dijelom se odnosi na izvješćivanje, objasnio nam je natporučnik Žukina, te dodači kako gotovo svaka zemlja sudionica ima jedan takav tim u matičnom području. Zadaća testne radioskupine, zaključio je Žukina, jest testiranje interoperabilnosti sustava TRC 3700 koji postoji u OS-u. Funkcionalno područje transmisija na vježbi CE 06 vodit će desetnik Emanuel Vilček. Zadaća te skupine je pružanje komunikacijske potpore i izgradnja spojnih putova između komulatora bilo taktičkih (vojnih) ili strateških (civilnih).

Usporedno s vježbom CE 06 provodit će se vježba Poneix Endeavor, koja se odnosi na planiranje i uporabu radiofrekvencijskog spektra. Natporučnik Mihaljinec nam objašnjava da u toj vježbi naš tim prvi put aktivno sudjeluje (dosad su bili samo promatrači). To je, ujedno, najmanja skupina na vježbama CE-u i sudionici iz 42 zemlje već se godinama poznaju.

"Hrvatski tim na dosadašnjim vježbama CE-a pokazao se vrlo uspješnim. Kada je riječ o hijerarhijskoj strukturi zemalja sudionica, hrvatski NOS ove će godine prvi put biti u europskoj brigadi", kazao nam je bojnik Šimović te istaknuo kako se u zapovjedništvu vježbe u Njemačkoj nalaze naša dva pripadnika. Nadnarednik Ivan Orlandini je dozapovjednik u tehničkoj skupini mrežnih usluga i zaštite informacija, a narednik Jurica Mikšić, voditelj NATO-ove regionalne skupine.

Rezultati testiranja interoperabilnosti CIS opreme na CE-u pohranjuju se u bazu podataka koja je dostupna NATO i PfP zemljama. Ti podaci se rabe za planiranje zajedničkih operacija u potpori miru, mirovnim misijama i akcedentalnim situacijama. ■

13. obljetnica 204. br PZO

Svečanim postrojavanjem 20. i 21. travnja obilježena je 13. obljetnica 204. br PZO-a. Tom prigodom izaslanstvo brigade na čelu sa zapovjednikom pukovnikom Radoslavom Roguljem položila je vijenac podno središnjeg križa na gradskom groblju Lovrinac, a potom je u kapelici vojarne "Knez Trpimir" - Divulje služena misa za sve poginule i umrle pripadnike brigade.

U prigodnom obraćanju, pukovnik Rogulj podsjetio je na ratni put postrojbe te zadaće koje su u budućnosti pred njegovim pripadnicima. Osvrnuo se i na preustroj te istaknuo da je uvjeren kako će proći bez težih posljedica za status djetatnika i da će se za sve one koji žele ostati u OSRH naći odgovarajuće mjesto unutar sustava.

Najuspješnjim pripadnicima brigade uručio je pohvale, te nagrade i pohvale kao i diplome za rezultate postignute u natjecanju na izboru za najbolju ekipu i najboljeg ročnog vojnika 204. br PZO-a naraštaja 1/2006.

OJI

Posjet koprivničkoj vojarni

Djeca dječjeg vrtića "Tratinčica" iz Koprivnice, njih 60-ak, te njihove odgojiteljice u sklopu programa terenskog dijela nastave posjetili su koprivničku vojarnu "Ban Krsto Frankopan". Ovaj posjet je organiziran u sklopu Dana otvorenih vrata, a male goste dočekao je, pozdravio i primio časnik za OJI koji ih je tom prigodom ukratko upoznao s poviješću i aktivnostima u vojarni.

nostima u vojarni. Djetatnici SzOP-a pokazali su im objekte (učionice, spavaonice ...) u kojima žive i rade vojnici. Za male goste djelatnici Središta organizirali su tehnički zbor pješačkog naoružanja za koje su djeca pokazala veliko zanimanje. Tehnički je zbor iskoriten i u edukativne svrhe te je malim gostima ukazano na opasnosti posjedovanja i rukovanja oružjem, a upozoreni su i na postupke koje moraju poduzeti ukoliko nadu ili naidu na po-kazana i slična sredstva vojne proizvodnje.

OJI

Projekcija filmova MORH-a

U zagrebačkom kinu "Tuškanac" 27. je travnja u organizaciji Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a održana javna projekcija dijela filmskog repertoara snimljenog u produkciji MORH-a.

Repertoar se sastojao od dva kratka filma: "10 godina Oluje" i "Zanimanje - vojni pas", te videospota "Krila Oluje". Posjetitelji su mogli vidjeti i pretpremjerno prikazivanje videospota snimljenog povodom 15. obljetnice OS RH. Najveću pozornost i odobravanje izazvao je film "Zanimanje vojni pas" autora Andreje Dečak i Dubravka Kovača, koji je, uostalom, i dobitnik posebne nagrade na Međunarodnom festivalu vojnog dokumentarnog filma u talijanskom gradu Braccianu. Ova projekcija bila je jedan od važnijih koraka

u afirmaciji sve ambicioznijeg filmskog repertoara SOJI-a, konkretno, Odjela hrvatskih vojnih glasila, koji u stvaranju filma MORH-a ima najveći udio.

D.V.

Završetak vojnodiplomske izobrazbe

U Časničkom domu ZZIO-a "Petar Zrinski" 26. travnja je održana svečanost u povodu uručenja diploma polaznicima 5. naraštaja vojnodiplomske izobrazbe.

Diplome 26-orici polaznika tromjesečne izobrazbe uručio je državni tajnik MORH-a

Mate Raboteg, koji je pritom kazao kako se nakon sedam godina stanke nastavlja vojnodiplomska izobrazba, jer to zahtijevaju novonastale okolnosti, prije svega skori ulazak RH u međunarodne asocijacije i obveze koje iz toga proizlaze. Tome je dodao kako se i zbog promijenjenih odnosa na međunarodnom planu, uloga vojnog diplomata mijenja, pa stoga treba i planove i programe izobrazbe prilagođavati tome.

M.P.S.

Proljetni susret djelatnika Vojnog ordinarijata

Od 17. do 19. travnja SzOP Koprivnica bio je domaćin proljetnog susreta svećenika djelatnika Vojnog ordinarijata u RH. Susretu su nazočili vojni kapelani iz gotovo svih vojnih i policijskih kapelani, predvođeni biskupom mons. Jurjom Jezerincem i generalnim vikarom mons. Josipom Šantićem.

U SzOP-u Koprivnica svećenicima se obratio zapovjednik Središta brigadir Darko Kereš i zaželio im dobrodošlicu te ih prezentacijom upoznao s radom Središta. Tijekom susreta mons. Jezerinac služio je mise u vojnoj kapelici sv. Mihaela Arkandela, a osobito je bila svečana misa održana 18. travnja, kojoj su

nazočili zapovjednik ZIO-a brigadni general Josip Stojković, predstavnici lokalne uprave te djelatnici i vojnici SzOP-a.

OJI

Seminar o NATO savezu za dočasnike

U 66. bojni vojne policije proveden je seminar o NATO savezu, njegovim strukturama, zapovjedništвima, ulozi današnje, te aktivnostima OS RH u NATO institucijama za suradnju.

Seminar je pripremio, organizirao i proveo prvi dočasnik 66. bVP/UVP-a časnički namjesnik Berislavić u vojarani „Croatia“ za prve dočasnike, stozerne dočasnike i ostali dočasnički lanac potpore 66., 70. i 74. bojne vojne policije OS RH. Cilj seminara bio je informiranje i detaljnije upoznavanje

Dočasničkog zbornog vijeća sa strukturom, organizacijom i djelovanjem NATO saveza u mirovnim operacijama u svijetu. Seminaru je bilo nazočno 25 dočasnika koji su aktivno sudjelovali u raspravi, a provodit će se i u narednom razdoblju.

D.B.

Ispraćeni umirovljenici

U Središtu za obuku i doktrinu logistike Požeško-slavonske županije 20. travnja upriličen je domjenak za djetalnike koji su napustili OSRH i otišli u mirovinu. Umirovljenim djetalnicima prigodno se obratio

zamjenik zapovjednika i načelnik stožera SzOP-IDL brigadir Ivan Valentić, zahvalivši im na njihovim zaslugama te im poželjio sreće i snage za nove izazove. Umirovljenim djetalnicima su uručene zahvalnice.

OJI

Tečaj za edukatore u MO i OS RH

U organizaciji Službe za zdravstvenu zaštitu održan je 21. i 22. travnja Prvi tečaj stručne edukacije o prevenciji HIV infekcije i drugih spolno prenosivih bolesti namijenjen edukatorima, doktorima medicine i doktorima stomatologije u MO i OS RH, koji je dio Programa prevencije HIV infekcije i drugih spolno prenosivih bolesti za MO i OS RH.

Unatoč tome što infekcije HIV-om i spolno prenosivim bolestima nisu zdravstveni problem u vojnom sustavu, uvažavajući činjenicu o sve većem broju pripadnika koji se upućuju u međunarodne misije i operacije tijekom 2005. godine pokrenut je Program prevencije HIV infekcije i drugih spolno prenosivih bolesti za MO i OS RH. Program je dobio potporu Nacionalnog povjerenstva, a odlukom ministra obrane RH omogućeno je njegovo provođenje. Program se provodi u suradnji s međunarodnom organizacijom UNAIDS, koja osobitu pozornost posvećuje prevenciji kod vojnog i policijskog osoblja.

Program se provodi na dvije razine. U prvoj razini provodi se edukacija edukatora (prije svega doktora medicine, specijalista epidemiologije, specijalista javnog zdravstva, doktora stomatologije, psihologa), a na drugoj razini će edukatori provoditi edukaciju pripadnika MO i OS RH, osobito djetalnika koji se upućuju na zadaće u inozemstvo, kao i kadeta i ročnog sastava kod kojih treba posebice promicati pozitivne zdravstvene vrijednosti. Edukacija edukatora održat će se na dva lokaliteta u Zagrebu i u Splitu.

Polaznike I. stručnog tečaja-radionice pozdravila je zamjenica načelnika Službe za zdravstvenu zaštitu pukovnica Silvana Duvančić Ričko. O Programu prevencije HIV-a u Hrvatskoj govorila je Dunja Skoko Poljak, dr. med. iz Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Predavači na tečaju bili su eminentni stručnjaci iz ovog područja. Tečajem su obuhvaćene sva dosadašnje spoznaje o HIV infekciji, počevši od epidemiološke situacije u svijetu i u nas do mjera sprječavanja i suzbijanja HIV infekcije, savjetovanja, testiranja i liječenja HIV infekcije. Jedno od pitanja koja su se u raspravi nametnula je kako zaštititi takvu osobu u vojnem sustavu i može li vojni sustav u svom sastavu imati takvu osobu.

U dijelu tečaja-radionice koji je vodila prof. dr. sc. Vesna Jureša, spec. školske medicine, budući edukatori su upoznani sa specifičnošću edukacije o spolno prenosivim bolestima i sa zaštitom od njih.

Prvi tečaj bio je iznimno zanimljiv i koristan i na njemu su sudjelovali osim pripadnika MO-a i OS RH-a i pripadnik MUP-a koji se upućuje u misiju na Kosovu.

U zaključku možemo dodati da je Program suzbijanja HIV infekcije (a ujedno i drugih spolno prenosivih bolesti), kao i nacionalni program u Republici Hrvatskoj usmjeren osnovnom cilju smanjenja rizika od širenja bolesti u budućnosti i održavanja niske razine novooboljelih na dosadašnjoj razini (10 na milijun stanovnika).

OJI

12. memorijalni malonogometni turnir „Damir Tomljanović - Gavran“

Grad Ogulin bio je domaćin 12. memorijalnog malonogometnog turnira "Damir Tomljanović - Gavran" koji se održao 22. i 23. travnja. Turnir je organizirala 1. gbr Tigrovi i na njemu je sud-

jelovalo pet ekipa iz postrojbi OS RH i sedam civilnih malonogometnih ekipa. Ovogodišnji prijelazni pehar osvojila je ekipa 4. gbr, druga je bila ekipa 3. gombr, a treće mjesto osvojili su organizatori, 1. gbr.

OJI

Članovi zajednice "Cenakollo" u SzOP Koprivnica

Središte za obuku pješaštva u Koprivnici 25. travnja posjetili su članovi zajednice "Cenakollo", zajednice liječenih ovisnika koja se nalazi u mjestu Kučarima, a koja ima oko 70 članova.

va, od kojih su neki bili sudionici Domovinskog rata. Tijekom posjeta članovi zajednice održali su predavanja o svojim iskustvima, tj. životnom putu od ulaska u ovisnost do dolaska u zajednicu. Predavanju su nazočili vojnici i djetalnici, a osobito zanimanje pokazali su ročnici SzOP-a Koprivnica.

OJI

Isporučen prvi MGS

TVRTKA General Dynamics Land System (GDLS) isporučila je američkoj kopnenoj vojsci (US Army) prvi serijski primjerak nove inačice oklopног vozila Stryker. Riječ je o inačici Stryker MGS (Mobile Gun System). Inačica MGS je u materijalima tvrtke opisana kao pješačka napadna platforma za izravno paljbeno djelovanje. Opremljena je topom kalibra 105 mm u potpuno stabiliziranoj, robotiziranoj besposadnoj niskoprofilnoj kupoli postavljenoj na standardno podvozje Stryker.

Nosi 18 projektila kalibra 105 mm, 400 metaka za strojnicu kalibra 12,7 mm i 3400 metaka za strojnicu kalibra 7,62 mm.

Zasad je pokrenuta tzv. inicijalna maloserijska proizvodnja od 72 vozila. Vozila će tijekom ove godine proći završne provjere i procjene te ukoliko sve bude bilo u redu serijska proizvodnja punog kapaciteta pokrenut će se do konca 2007.

Stryker MGS je još jedan dio obi-

telji vozila Stryker, koja se sastoji od oklopног transporter-a, NKB vozila, inženjerijskog vozila, ambulantnog vozila, protuoklopнog vozila s POVRS-om, zapovjednog vozila, vozila za paljbenu potporu. Sva vozila dijele isto podvozje i mnoštvo zajedničkih komponenti, oko 70 posto svih vozila je potpuno identično, što uvelike olakšava logističku potporu i održavanje u terenskim uvjetima. Vozila Stryker čine tehniološki temelj ustrojavanja novih brigada Američke kopnene voj-

ske - Stryker Brigade Combat Teams. Svaka Stryker brigada ima 310 raznih vozila Stryker, što uvelike olakšava izobrazbu i logističku potporu takve postrojbe. Američka kopnena vojska planira do 2008. imati ustrojenih šest Stryker brigada. Te su brigade jedan od najvažnijih elemenata preustroja američke vojske u fleksibilnu, pokretnu i učinkovitu silu zasnovanu na najmodernijoj tehnologiji umreženog ratovanja.

M. PETROVIĆ

Novi X-plane demonstrator

DEFENCE Advanced Research Projects Agency (DARPA) je dodijelila Northrop Grummanu X-Plane projekt naziva Switchblade. To je, u načelu, novi projekt „letećeg krila“ (oblique flying wing) OFW, a Northrop je dobio zadaću riješiti stari aerodinamički problem: kako dizajnirati zrakoplov koji je djelotvoran kao zrakoplov malih brzina

za nadzor iz zraka te služi i kao supersonični bombarder. Proizvođač je dobio ugovor na 10,3 milijuna USD za prvu fazu u kojoj će se rješavati problematika upravljivosti. Očekuje se da umanjeni model raspona krila najmanje 12 m poleti 2010. godine.

Switchblade bi, napokon, trebao riješiti dvojbu isplativosti OFW koncepta o kojoj se lome koplja još od 40-tih godina prošlog stoljeća. Ukoliko testovi na supersoničnim brzinama budu uspješni, koncept „letećeg krila“ bi mogao biti kandidat za stealth bombarder sljedeće generacije koji kombinira dugi zadržavanje u zraku i veliku brzinu.

DARPA zahtijeva da konceptualni OFW zadovoljava dvije osnovne zadaće: prikupljanje podataka, nadzor i izviđanje s najvećim doletom 5000

nautičkih milja pri podzvučnim brzinama na 18 000 m sa 2000 kg korisnog tereta i bombardiranje s istim doletom sa 7500 kg korisnog tereta. Krstareća brzina bi bila M 1,6, a najveća M 2.

Nekoliko su se desetljeća razne studije i podzvučni demonstratori bavili problemima upravljivosti, pa ipak, po DARPI, postojeći podaci pokazuju da postoji veliki aerodinamični potencijal za projekt, ali ima premalo podataka da se procijeni izvedivost operativnog supersoničnog zrakoplova.

Još nije jasno hoće li Switchblade imati pilotsku kabinu. Glasnogovornik DARPE je izjavio da je zadaća Northrop Grummana u prvoj fazi odrediti hoće li zrakoplov imati kokpit, biti bespilotni ili biti u mogućnosti da ima obje opcije.

Pripremio BERNARD BARTOLUCI

TETRAPOL za njemačku vojsku

TVRTKA EADS i njemačka vojska (Bundeswehr), odnosno njezin Savezni ured za informatičku tehnologiju, sklopili su ugovor o isporuci digitalnih radiouređaja TETRA-POL. Ugovor pokriva isporuku 30 mobilnih radiosustava sa 10 000 komunikacijskih uređaja, te odgovarajuću opremu za održavanje i izobrazbu. Vrijednost ugovora je 55 milijuna eura.

S TETRAPOL-om njemačka će vojska prvi put moći osigurati kriptirani prijenos glasa i podataka za sve operativne postrojbe na svim taktičko-komunikacijskim razinama.

To će pridonjeti transformaciji njemačke vojske i njezinom tehnološkom unapređenju. Povećat će se i poboljšati zapovjedne i nadzorne mogućnosti te sigurnost njemačkih vojnika, navodi se u priopćenju tvrtke.

Dosad je njemačka vojska rabila TETRAPOL u ograničenim količinama, za potrebe snaga razmještenih

na Kosovu i u Afganistanu. Iskustva su bila izvrsna, sustav se pokazao iznimno pouzdanim i praktičnim u svakodnevnom radu. Pokrivenost je u nepogodnim zemljopisnim uvjetima bila dobra, a kvaliteta prijenosa na visokoj razini.

EADS je jedan od vodećih global-

nih proizvođača razne vojne opreme. Područje sigurnih komunikacijskih mreža pokriva Odjel obrambenih i komunikacijskih sustava. Odjel je dosad isporučio 130 raznih digitalnih radiomreža u 56 država vojnim i civilnim korisnicima.

M. PETROVIĆ

Projekt Walrus ostaje bez zraka

PRORAČUN za 2007. godinu FY07 oružanih snaga SAD-a ne predviđa daljnje financiranje programa Walrus. Walrus je projekt strateškog transportnog zrakoplova nosivosti 500 t izvedenog na temelju tehnologije zračnih brodova. Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA) će prestati finansirati projekt kada završi prva faza projekta u kolovozu 2006.

DARPA je dodijelila jednogodišnju studiju za Walrus Lockheed Martinu i Worldwide Aeros Corporation u kolovozu 2005. Iako je Walrus teme-

ljen na naprednim dizajnima zračnih brodova, cilj je bio razviti brži i učinkovitiji zrakoplov koristeći se aerodinamičnim uzgonom i upravljanjem s temperaturama i tlakovima plina da se

postignu tražene performanse leta sa najvećom nosivosti na udaljenost 22 000 km u sedam dana.

Lockheed Martinov Skunk Works je letio s umanjenim Walrusovim demonstratorom, oznake P-791, iz Palmdalea u Kaliforniji u siječnju. Tvrtka nije mnogo govorila o projektu, što je i inače značajka svih projekata koji dolaze iz Skunk Worksa, osim da je zrakoplovom letio pilot, da ima dva spojena trupa i čini se da je četvrtina veličine operativnog zrakoplova, koji je trebao biti 250 m dug. Imao je četiri propeler, po je-

dan na svakoj strani trupa, te po jedan na završetku svakog trupa.

Kongres se vrlo kritično izjašnjavao o Walrus projektu, smanjio mu je proračun za 20 mil USD, a sam projekt je imao vrlo malo pristaša. Znanstveni odbor za obranu (Defense science board) objavio je izvješće u kojem se operativni problemi koji se odnose na takvu platformu označavaju kao golemi. Lockheed Martin nastavlja rad na bespilotnom zračnom brodu za velike visine na solarni pogon.

Novi programi koje financira DARPA uključuju i propulzijski reakcijski sustav (Propulsive Anti-Torque System) PATS na modificiranoj Cobri AH-1Z. PATS mijenja repni rotor sa sustavom mlaznica u repnoj kupi koji osigurava kontrolu po pravcu u lebdenju i potisak u progresivnom letu.

Pripremio BERNARD BARTOLUCI

Radar BLightER

BRITANSKA tvrtka Plextek Limited iz Cambridgea razvila je laki prijenosni radar za motrenje površine BLightER. Riječ je o radaru s elektro-ničkim skeniranjem koji radi u Ku području na frekvenciji od 16 GHz i snage odašiljanja 1 W. Kako radi s niskom izlaznom snagom, spada u radare koje je teže otkriti tijekom rada.

BLightER je doppler radar koji može otkriti pokretni cilj koji se kreće brzinom od najmanje 1,4 km/h. Postoje dvije inačice BLightER-a, BLightER 200 s jednostavnom antenom i BLightER 400 sa skupljom, posebno obrađenom antenom koja omogućava veće područje skeniranja, umjesto 80

može pokriti 90 stupnjeva. Domet detekcije za cilj veličine čovjeka je do 4,2 km, odnosno do 7,5 km za vozila. Minimalni je domet 20 metara.

BLightER je konstruiran kao jednostavan i lagan sustav, masa mu je malo veća od 10 kg. Za rad mu je potreban izvor električne energije od 12V, a nadzor se obavlja preko prijenosnog PC računala. Kako BLightER nema pokretnih dijelova, ostvarena je visoka pouzdanost. Tvrta navodi kako je prosječno vrijeme između dva kvara oko 10 000 sati. Aplikacija za nadzor je jednostavna i omogućava jednostavan i precizan pregled prikupljenih podataka. U slučaju ot-

krivanja cilja oglašava se zvučnim signalom koji se razlikuje za čovjeka, životinju ili vozilo. Statična antena može se lagano postaviti na razne objekte, npr. na zid zgrade ili na ogradu. Također se može umrežiti u kompleksniji nadzorni sustav s npr. dnevnim i noćnim kamerama.

BLightER je izvorno razvijen i zamislijen kao klasični vojni bojišnički prijenosni motrički radarski sustav, koji je prilagođen i novim zadaćama, kao što su nadzor granice, osjetljivih područja i druge zadaće iz područja domovinske sigurnosti.

M. PETROVIĆ

Talisman - podvodno plovilo bez posade

TVRTKA BAE Systems objavila je podatke za, kako su ga sami klasificirali, autonomno podvodno plovilo male zamjetljivosti koje čini novu kariku u strategiji razvoja skupine naprednih automatskih sustava koji pokrivaju zrak, kopno i more.

Prva ispitivanja plovila Talisman u moru izvedena su u kolovozu 2005., manje od godinu dana nakon što je program pokrenut. Inicijalna ispitivanja izvedena su u brodogradilištu Buccleuch u tvrtkinoj bazi Barrow-in-Furness, nakon čega su uslijedila daljnja ispitivanja početkom ove godine u vodama luke Portland. Do danas je plovilo Talisman uspješno obavilo 25 plovidbi.

Prepostavlja se kako je tvrtka BAE Systems u projekt od početka programa investirala oko 3,5 milijuna američkih dolara. Iako britansko ministarstvo obrane nije sufinanciralo projekt, kako se navodi, odborani su vanjski stručnjaci koji su blisko surađivali na projektu.

Plovilo Talisman okarakterizirano je kao potpuno autonoman sustav koji obuhvaća podvodno plovilo, kontrolni sustav, udaljenu upravljačku jedinicu, komunikacijske module, programe te prateću opremu. Masa podvodnog plovila iznosi 1,8

tona, duljine je 4,5 i širine 2,5 metara. Vanjska oplata trupa načinjena je od kompozitnog materijala, oblikovana iz određenog broja pomno obrađenih panela, konfiguracija je prilagođena raspršivanju povratnih valova aktivnog sonara kako bi se minimizirala zamjetljivost plovila. Projektno osoblje je izjavilo kako su vrlo zadovoljni provedenim mjerljnjima zamjetljivosti i dobivenim rezultatima. Propulzija i kontrola manevrabilnosti omogućena je sa šest porivnika (po jedan na lijevoj i desnoj strani prednjeg dijela trupa i dva dvostruka porivnika smještena na krmi plovila). Ovakav sustav propulzije omogućava brzine nešto veće od 5 čvorova, a konfiguracija porivnika omogućava lebdjenje plovila pri brzini od 0 čvorova, verti-

kalno gibanje, radijus zakretanja gotovo jednak duljini broda te vožnju krmom.

Osnovni navigacijski paket opreme sadrži unutarnju mjernu jedinicu, Doppler brzinomjer i senzore za mjerjenje dubine i visine. Usuglašavanje pozicije putem GPS-a obavlja se izromom plovila na površinu. Nadvodna povezanost je omogućena putem WiFi veze i Iridium satelitske komunikacije, s dodatnom radiofrekvencijskom komunikacijskom vezom koja tek treba biti instalirana na plovilo. Za podvodnu komunikaciju ugrađena je akustička komunikacijska veza.

Autonomija plovila iznosi više od 24 sata, ovisno o ugrađenom izvoru energije, koji se određuje u skladu sa zadaćama. Trenutačno se ugrađuju litijski, dok se za budućnost razmatraju gorivi članci. Plovilo ima nosivost veću od 500 kg, a smještaj tereta je omogućen u unutrašnjosti plovila ili na vanjskom dijelu trupa. Kao standardna oprema ugrađuje se paket oceanografske instrumentarije, dok se kao opcija nude minolovni sonar, različiti senzori i druga daljinski upravljanja plovila.

M. PTIĆ GRŽELJ

Počela gradnja treće podmornice klase Borey

U RUSKOM brodogradilištu Sevmashpredpriyatiye u Severodvinsku postavljena je kobilica trenutačno posljednje u seriji podmornica iz klase strateških nuklearnih podmornica naoružanih balističkim projektilima klase Borey, poznata još pod nazivom Project 955, a namijenjena ruskoj ratnoj mornarici. Podmornice klase Borey namijenjene su Sjevernoj i Pacifičkoj floti ratne mornarice.

Treća podmornica u klasi nazvana je imenom Vladimir Monomakh. Za kraj ove godine predviđena su testiranja i pokusne plovidbe prve podmornice klase Borey, imena Yuri Dolgoruky, nakon gotovo cijele dekade koliko je trajala gradnja. Gradnja druge podmornice, Alexander Nevsky, započela je u ožujku 2004. godine. Projekt četvrte generacije nuklearnih podmornica

naoružanih balističkim projektilima klase Borey izradio je projektni ured Rubin Central Design Bureau

iz Sankt-Peterburga, a nosit će do 12 interkontinentalnih balističkih projektila SS-N-30 Bulava, dometa 8000 kilometara, koji su nastali modifikacijom projektila SS-27 Topol-M. Svaki projektil Bulava može nositi i do 10 bojevih glava, svaku programiranu za gađanje zasebnog cilja.

Prva lansirna ispitivanja projektila Bulava okončana su 2005. godine, za vrijeme gradnje podmornice imena Dmitry Donskoy, naoružane balističkim projektilima klase Akula (NATO označke Typhoon), što je za-

pravo modificirani Projekt 941U.

Postavljanje kobilice za treću podmornicu, Vladimir Monomakh, održano je 19. ožujka 2006. na stotu godišnjicu osnivanja ruske podmorničke flote. Sukladno izjavama admirala Vladimira Masorina, u idućih deset godina izgradit će se više od šest podmornica četvrte generacije, što će omogućiti potpunu obnovu ruskih pomorskih nuklearnih snaga. Ulazak podmornica klase Borey u aktivnu službu očekuje se od 2008. godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

X-47B promjene programskih smjernica

NORTHROP Grumman se sprema za promjene na dizajnu X-47B, (bespilotne borbene letjelice) UCAV (unmanned combat aerial vehicle) kao odgovor na nove detalje koji su se pojavili u nedavnom preispitivanju projekta kojeg već prati burna prošlost.

Trenutak proizvodnje prvog prototipa „nije dalek“, po Northropu, i dopušta fleksibilnost dizajna tako da projekt može sudjelovati u natje-

čaju za operativni demonstrator UCAV koji će djelovati sa nosača zrakoplova.

Izvori iz Northropa tvrde da se dizajn osnovnog demonstratora mora mijenjati zbog novog smjera programa. Postojeći Northropov program je već zastario, jer se početkom veljače ugasio Joint Unmanned Combat Air Sys-

tems (J-UCAS), koji je služio kao kisobran za programe X-47 i Boeing X-45. Od proračuna, kojim je raspolagao J-UCAS (3,9 mlrd USD), 1,8 mlrd je dodijeljeno mornarici za razvoj prototipa koji će imati mogućnost dugog zadržavanja u zraku, veliki dolet, mali radarski odraz, teće kao takav služiti za zadaće izviđanja, nadzora i prikupljanja podataka, još nije jasno hoće li zrakoplov imati i borbene sposobnosti. Morna-

rica ima rok do kolovoza da definira detalje vezane uz program. Cilj programa je podržati natječaj za razvoj i demonstraciju sustava do 2010., što bi značilo početak operativne uporabe 2018. Mornarica će najvjerojatnije raspisati otvoreni natječaj tako da će i druge tvrtke osim Northropa i Boeingu moći predstaviti svoje programe.

U međuvremenu, u Boeingu također počinju sa razvojem UCAV koji će imati mogućnost djelovanja s nosača zrakoplova. Njihov optimizam leži u činjenici da su prikupili dosta iskustva na sustavima UCAV prilikom razvoja X-45, što im daje određenu prednost pred konkuren-cijom.

Dužnosnici mornarice su izrazili želju da nakon demonstracijske faze ponovno otvore natječaj za sve zainteresirane strane za razvoj sustava i demonstratora, naravno tvrtka koja je dobila izradu demonstratora imala bi prednost.

Pripremio BERNARD BARTOLUCI

Dugoročne implikacije obrambenog plana za 2006. - investicije

Ured za proračun američkog Kongresa objavio je u listopadu 2005. izvještaj pod nazivom "Dugoročne implikacije tekućeg obrambenog plana i alternative: sažetak za fiskalnu 2006." kojim se procjenjuju proračunski resursi potrebni za provedbu obrambenog plana za 2006.

Igor KARNJUŠ

Odluke koje se donose na području nacionalne obrane, bilo da uključuju oružane sustave, vojne kompenzacije ili brojno stanje, imaju dugotrajan utjecaj na strukturu snaga i potrebne proračunske resurse. Ured za proračun američkog Kongresa objavio je u listopadu 2005. izvještaj pod nazivom "Dugoročne implikacije tekućeg obrambenog plana i alternative: sažetak za fiskalnu 2006." ("Long Term Implications of Current Defense Plans and Alternatives: Summary Update for Fiscal Year 2006"), kojim se procjenjuju proračunski resursi potrebni za provedbu obrambenog plana za 2006. g., u dalnjem tekstu FYDP 2006 (Fiscal Year Defense Plan 2006.). FYDP je doku-

ment koji Ministarstvo obrane izrađuje svake godine i podnosi ga američkom Kongresu kao dio proračunskog zahtjeva Ministarstva obrane za iduću fiskalnu godinu. FYDP je baza podataka koja sadrži povijesne podatke o obrambenim snagama i vojnoj potrošnji, kao i planove Ministarstva obrane o budućim programima. FYDP 2006 obuhvaća plansko razdoblje od 2006. do 2011., a izvještaj Ureda za proračun američkog Kongresa (CBO) sadrži dugoročne projekcije i prognoze troškova Ministarstva obrane SAD-a do 2024. godine. Uz projekcije službenih planskih dokumenata do 2024., CBO kao alternativu razvija i projekcije vlastitih alternativnih scenarija kao podlogu

za analize i pomoći u donošenju odluka. Tako CBO nudi dva alternativna scenarija: evolucijski i transformacijski. Evolucijski scenarij se u najvećoj mjeri oslanja na postojeća sredstva naoružanja i vojne opreme i njihovu modernizaciju, uglavnom napušta razvoj potpuno novih i naprednih oružanih sustava. Pod tzv. transformacijskim scenarijem američka vojska veći naglasak stavlja na nabavu najnaprednijih borbenih i neborbenih sustava. Obje alternative polaze od pretpostavke da se veličina oružanih snaga SAD-a neće bitno mijenjati u odnosu na postojeće planske dokumente. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Većina primorskih zemalja diljem svijeta suočena je u posljednjem desetljeću sa sve širim repertoarom pomorskih rizika na nacionalnim morskim prostranstvima, koji bi bez nadzora mogli prerasti u stvarne opasnosti za lokalno pučanstvo, gospodarstvo i razvoj države

Vili KEZIĆ

Zamjetljivost plovila na površini mora

Nekadašnje tradicionalne ugroze od drugih država nestaju, a izvorista novih prijetnji su odmetničke organizacije uključene u krijumčarenje dobara i ljudi, pomorsko gusarstvo i terorizam, te nelegalna eksplatacija prirodnih resursa.

Stalno povećanje gustoće pomorskog prometa, sve veće usmjeravanje prijevoza opasnih tvari brodovima, sve veći broj brzih i malih sportskih i rekreativskih plovila na dalekoj pučini, posebice u uskim morima, zahtijevaju od primorskih država ustroj i izgradnju učinkovitih sustava nadzora i kontinuiranog praćenja pomorske situacije u realnom vremenu.

Sustavi nadzora trebaju koordinirati i osiguravati zaštitu pomorske granice, učinkovito sprječavati nelegalne imigracije i krijumčarenje roba.

Ti sustavi prate i održavaju sigurnost pomorskog prometa, te u slučajevima pomorskih nesreća koordiniraju operacije traženja i spašavanja na moru. Obim nadzora pomorskog prometa obuhvaća i praćenje neškodljivog prolaska stranih brodova kroz teritorijalno more obalne države, uključujući strane ratne brodove i podmornice.

Državni sustav nadzora također koordinira pomorske snage sigurnosti, koje preventivnim djelovanjima onemogućuju pokušaje piratskih i terorističkih ugrožavanja plovila bilo gdje u područjima pokrivenim "kišobranom" zaštite.

Jedna od najčešćih zadaća sustava pomorskog nadzora je sprječavanje nelegalne eksplatacije prirodnih resursa u moru i na njegovom dnu,

te bilo kakvog remećenja i uništavanja prirodnog okoliša i prirodne ravnoteže.

Sustav nadzora primorske države, posebice u uskim i zatvorenim morima, morao bi pokrivati pučinu pod nacionalnim suverenitetom (unutrašnje morske vode, teritorijalno more, gospodarski pojas ili zaštićeni ribolovni pojas), ali i udaljenije morske površine na kojima obalna država nema jurisdikciju. Naime, organizirani kriminal postaje sve opasniji i nasilniji, ostvarujući negativne učinke i izvan zemlje ishodišta, te ga treba sprječavati u začetku, čim se otkrije bilo gdje, pa i na otvorenom moru. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Uporaba brodova u zaštiti od balističkih projektila - europski pristup

Iako tek u ranoj fazi razvoja, ELR projekt nadogradnje radara SMART-L pokazao je velike mogućnosti u otkrivanju balističkih projektila na velikim udaljenostima

Prepričao Tomislav JANJIĆ

■ dejstva uporabe ratnih brodova u borbi protiv balističkih projektila srednjeg i velikog dometa nije nova. Prva ju je započela razvijati američka ratna mornarica koja na svojim krstaricama i razaračima već imala postavljene vođene projektili brod-zrak Standard SM-2ER Block 3B i 4A (SM-3) namijenjene uništanju balističkih projektila, a koji djeluju unutar borbenog sustava Aegis, čiju okosnicu čini radar velikog dometa motrenja AN/SPY-1, sa četiri plošne antene. Zbog straha od napada sjeverokorejskih balističkih projektila, koji mogu pogadati ciljeve u Japanu, japanska je ratna mornarica početkom devedesetih godina prošlog stoljeća po licenci izgradila četiri razarača klase Kongo koji su gotovo identični američkim razaračima klase Arleigh Burke. Opremljeni borbenim sustavom Aegis i radarem AN/SPY-1D, te projektilima Standard SM-2MR, glavna im je zadaća da na vrijeme otkri-

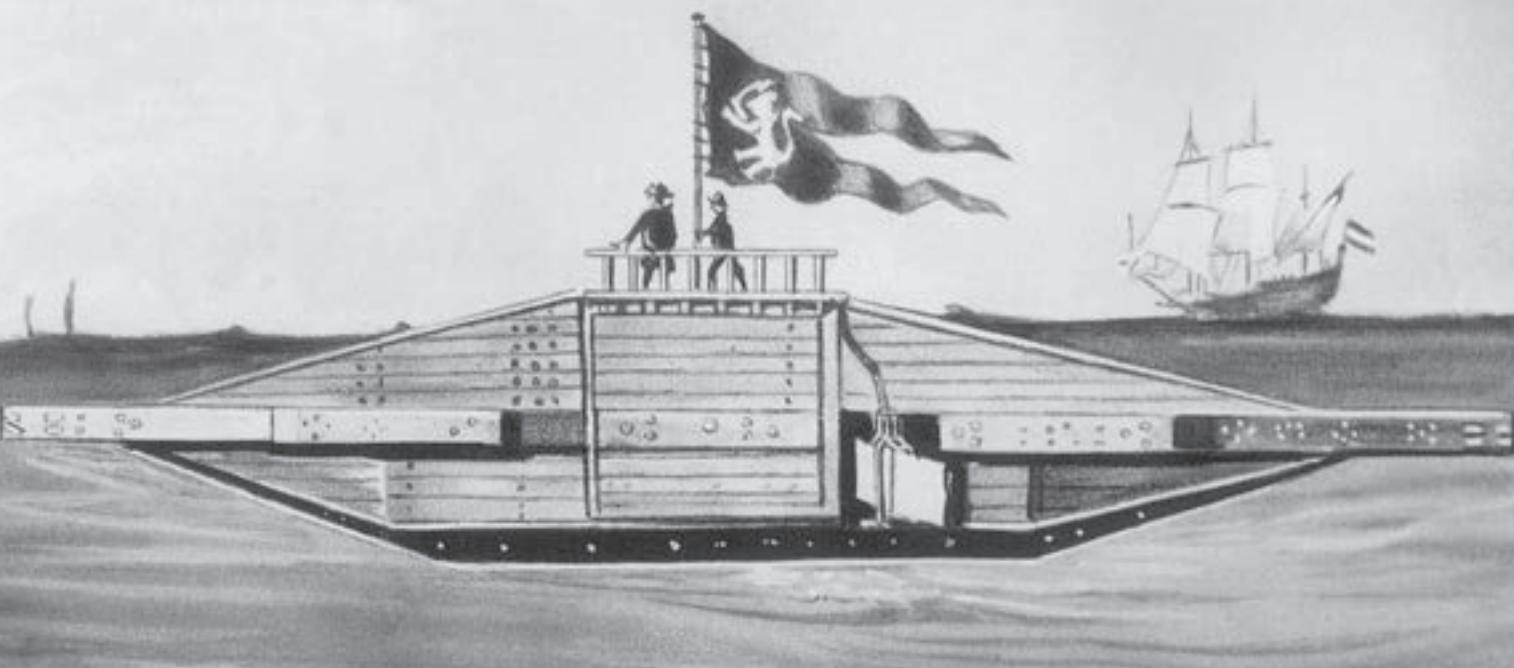
ju i unište sjeverokorejske balističke projektile prije nego dosegnu ciljeve u Japanu.

Nakon nestanka Varšavskog ugovora i raspada Sovjetskog Saveza, te brzog širenja Europske unije i NATO saveza na većinu bivših europskih "komunističkih" država, proširio se osjećaj sveopće sigurnosti od oružja kao što su balistički projektili. Primjer sjeverokorejskih programa razvoja nuklearnog oružja i balističkih projektila, koji ga mogu prenijeti do ciljeva udaljenih stotine i tisuće kilometara, činio se dalek i bezopasan za Europu. Tako bi i ostalo da se nije pojavio problem iranskog razvoja nuklearne tehnologije za koji Sjedinjene Države i Europska unija tvrde da mu je krajnji cilj razvoj nuklearnog oružja. Jedan od dokaza za svoju tvrdnju nalaze i u ubrzanim razvoju iranskih balističkih projektila, od kojih neki, navodno, imaju domete dovoljne da pogode ciljeve u Europi.

Ta je prijetnja bila dovoljna da se i europske zemlje prihvate razvoja svojih borbenih sustava za obranu od balističkih projektila srednjeg i velikog dometa. Prvi je korak napravila nizozemska tvrtka Thales Nederland, koja je uspješno dovršila početne testove izmijenjenog mornaričkog 3D radara SMART-L (radi u D frekventnom rasponu), namijenjenog motrenju zračnog prostora. Radar SMART-L izведен je iz manjeg radara SMART-S. Njegova antena promjera 8,2 metra vrti se brzinom od 12 okretaja u minuti. Niskovidljive ciljeve može otkriti na udaljenosti do 55 kilometara, a konvencionalne na udaljenostima većim od 100 km. Najveći doseg motrenja iznosi 400 kilometara. Radar SMART-L može istovremeno pratiti do 1000 zračnih i 40 površinskih ciljeva, te 32 lažna cilja (mamca). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razvoj podmorničarstva do konca Prvog svjetskog rata

Od Drebbla do Davida Bushnella

William Bourne zapisao je daleke 1580. godine: „Moguće je izgraditi čamac ili brod koji će moći ići pod vodu, sve do dna, i zatim se vratiti gore, na površinu, sve po Vašoj želji.”

Igor SPICIJARIĆ

K oncem pedesetih godina XVI. stoljeća iz pera engleskog zaslubljenika u znanost Williama Bournea zabilježeni su prvi lucidni opisi plovila koje bi se moglo kretati ispod površine vode. Dalekovidni Bourne zapisao je daleke 1580. godine: „Moguće je izgraditi čamac ili brod koji će moći ići pod vodu, sve do dna, i zatim se vratiti gore, na površinu, sve po Vašoj želji. Veliku važnost kod toga imat će veličina tijela koje pliva u vodi - povećanjem njegove težine ono će tonuti, a njezinim smanjenjem ono će izroniti“.

Drugim riječima, Bourne je i ne znajući opisao princip djelovanja današnjih balastnih tankova pomoću kojih podmornica može zaranjati i izranjati. Važno je napomenuti da je Bourne samo opisao principe djelovanja, nije napravio niti jedan nacrt podmornice. Štoviše, za sobom nije ostavio ni jednu ilustraciju. Nekoliko godina nakon što je Bourne iznio svoja razmišljanja, pojavit

se jedan crtež koji je ilustrirao njegovo viđenje principa zarona podmornice.

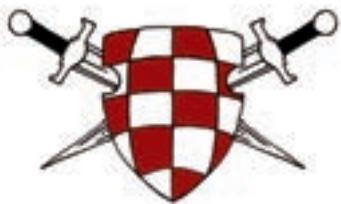
Prvi koji je na tehnički napredan način razradio njegove ideje bio je genijalni Nizozemac Cornelius Drebbel. Bio je prvi koji je svojim plovilom - slobodno je možemo nazvati prvom podmornicom, uspješno plovio ispod površine vode. Iz tog vremena nisu sačuvane ilustracije tog nevjerojatnog događaja (sve postojeće nastale su mnogo kasnije), ali su Drebbelov pothvat zabilježili brojni pisci anala i kroničari i pa su ostali kao svjedočanstvo budućim naraštajima. Ostao je tako sačuvan opis nezgrapnog, čudnog plovila kojeg je pokretalo dvanaest veslača zatvorenih u neobičnu tvorvinu izgrađenu od drveta i štavljenih životinjskih koža. Čudnovato plovilo je s vanjske strane imalo obješene mješine okrenute prema smjeru plovidbe. Jedna od tadašnjih kronika opisuje kako se nakon što

se njezin konstruktor ukrcao posljednji, čudna lađa otisnula od obale Temze i krenula nizvodno. Kroničar je zabilježio da je Drebbelovom plovilu trebalo više od pet kilometara da uopće počne zaranjati. U početku je taj zaron bio sasvim plitak, tek možda jedan pedalj ispod površine vode (što je bio rezultat gotovo neutralnog stabiliteta), da bi se postupno povećavao, sve dok nije dosegnuo 3-4 metra dubine. Čim bi veslači prestali veslati, podmornica bi počela izranjati.

Bez obzira na sve moguće nedostatke koje je Drebbelova podmornica imala, njegov pothvat je bio grandiozan. Njegovo dostignuće djelovalo je kao katalizator nastojanjima drugih izumitelja, laika i znanstvenika, koji su nadahnuti njegovim djelom nastavili s eksperimentiranjima podvodne plovidbe. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

I. svjetski rat (I.dio)

Balkanska ofenziva

Udarci protiv Srbije bili su iznimno važni zbog Bugarske i Turske koje su se nadale uspješnim ofenzivama. Tako je počela ofenziva u kojoj su jezgra bile upravo hrvatske postrojbe koje su u borbama koje će uslijediti doživjele svoje prvo vatreno krštenje...

Jurica MILETIĆ

Ratne brojke

Neposredan povod izbijanju I. svjet. rata bio je atentat na austrijskog prijestolonasljednika nadvojvodu Franju Ferdinanda u Sarajevu, 28. lipnja 1914. U sklopu opće mobilizacije u Monarhiji, hrvatske su postrojbe bile određene za borbene položaje na istoku. Mobilizaciju je započelo čak sedam europskih država: Njemačka je sakupila 3,8 milijuna vojnika, a Austro-Ugarska približno 2,3 milijuna. Nasuprot njima, u Francuskoj se pod oružjem našlo isto tako 3,8 milijuna, u Velikoj Britaniji milijun, u Rusiji gotovo 5 milijuna, a u Belgiji 330,000, baš kao i u Srbiji. Pretvore li se te brojke u divizije, sile Antante imale su 220 pješačkih i 40 konjaničkih divizija, 11,600 lakih i 600 teških topova. Njemačka i Austro-Ugarska raspolaže su sa 150 pješačkih i 20 konjaničkih divizija, 9000 lakih i 750 teških topova.

Što se mornarice tiče, početkom rata Njemačka je imala 35 linijskih brodova, 13 oklopljenih krstaša, 41 krstaš standardne izvedbe, 28 podmornica, 149 torpednih čamaca i 266 pomoćnih brodova. Velika Britanija joj je mogla suprotstaviti 60 linijskih brodova, 43 oklopljena krstaša, 73 obična krstaša, 256 torpednih čamaca, 77 podmornica i 509 pomoćnih brodova. Ruska je mornarica bila mnogo manja i slabija, a u Sredozemlju Austro-Ugarska je imala 15 linijskih brodova, 2 oklopljena krstaša, 7 krstaša,

Već s prvim operacijama pokazalo se da će "Veliki rat" (tada) biti najstrašniji oružani sukob u povijesti čovječanstva. Na slici: vojni svećenik tješi ranjenog austrijskog vojnika

780 torpednih čamaca, 6 čamaca i 99 pomoćnih brodova, Francuska 20 linijskih brodova, 19 oklopljenih krstaša, 8 krstaša, 84 torpedna čamca i 55 podmornica, a Italija samo 11 linijskih brodova, 9 oklopljenih krstaša i 6 običnih. Na svojem tadašnjem području, a bez skupina u Bačkoj i Baranji, Hrvatska je imala 5,8 milijuna stanovnika, dok je cijela Austro-Ugarska imala oko 55 milijuna stanovnika. Zbroje li se sve hrvatske postrojbe, uključujući i pohodne brigade i domobranske pukovnije iz Bosne, Hercegovine i Dalmacije, Hrvati su početkom rata imali sedam divizija uklopljenih u zagrebački XIII. zbor.

Austro-Ugarska je svoje vojne snage početkom rata razdijelila u čak šest vojnih korpusa nejednakih snaga. Sedam zborova s pomoćnim postrojbama, koji su se razvili na granicama Srbije i Crne Gore, obuhvaćalo je tri vojske: 2., 5. i 8. U 5., a donekle i u 6. bili su i hrvatske postrojbe, osim 7. hrvatske divizije koja je borbeno djelovala u

Srijemu. Petom vojskom zapovjedio je topnički general Potiorek, istodobno i vrhovni zapovjednik balkanske vojske, izravno podređen caru kao vrhovnom zapovjedniku, iako su general Friedrich i stožerni zapovjednik general Conrad von Hotzendorf i dalje imali pravo voditi ratne operacije na jugu.

Domobranske divizije imale su 12

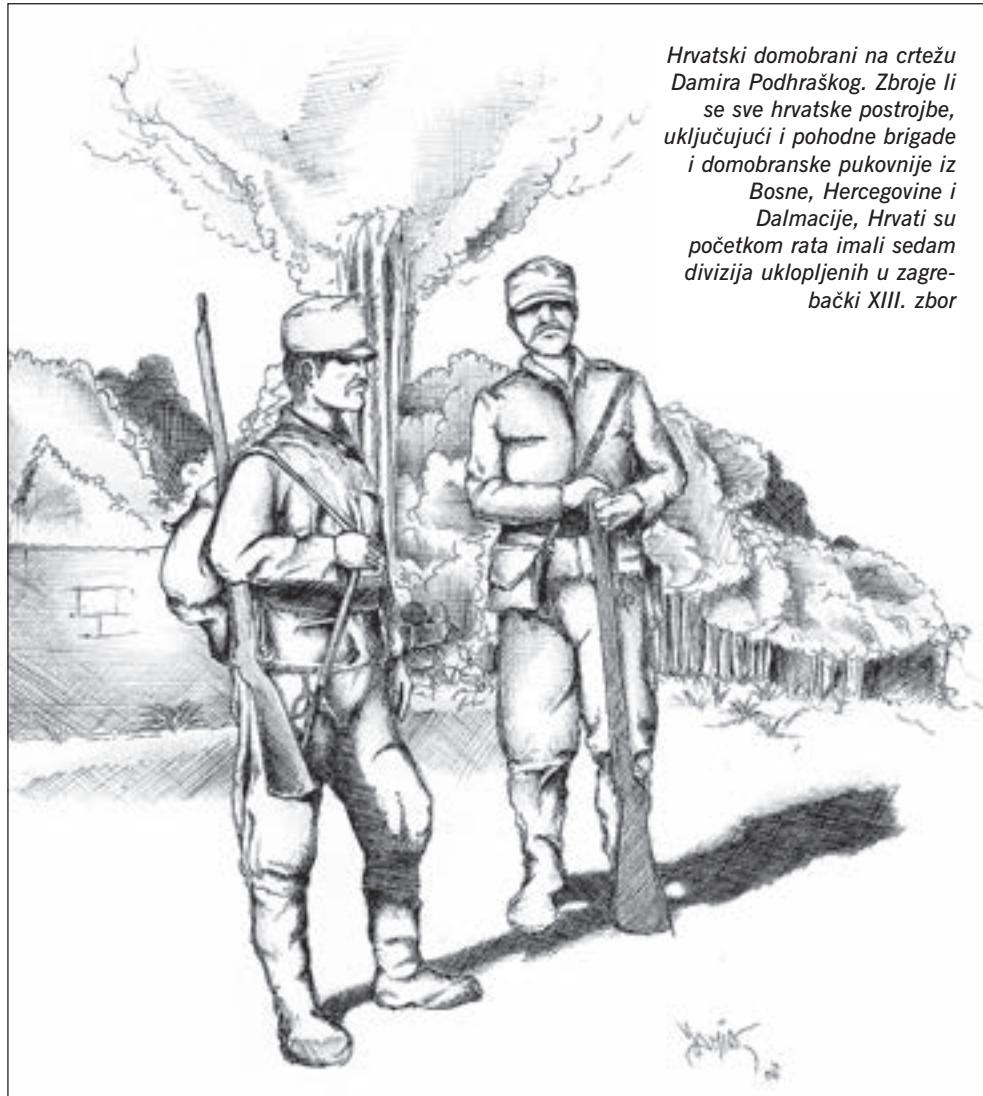
bojni raspoređenih u dvije brigade. Svaka je pješačka divizija imala svoj odjel strojnica, svoje konjaništvo (dva do tri eskadrona), svoje divizijsko topništvo, i to jednu pukovniju poljskih topova s 5 bitnica, jednu poljsko-haubičnu diviziju s dvije bitnice, zdravstveni odjel, park za streljivo, brzogjavni odjel, prehrabenu kolonu, divizijsku pekaru i je-

dan transportni eskadron. Divizija je raspolagala s 16 000 pušaka, desetak odjela strojnica, četristotinjak jahača i četrdesetak topova.

Na balkanskoj ratištu s prvom ofenzivom namješavalo se krenuti sredinom kolovoza prve godine ratovanja. Pod zapovjedništvom generala Franka 5. vojska trebala je početi s napadom preko doljnje Drine na Valjevo i najsjeverniju točku Rača. U napadu joj se morala priključiti i 2. vojska. Nevelik broj vojnika 6. vojska je morala ostaviti na granicama Crne Gore, a preuzeti obranu Hercegovine i južne Dalmacije. Pritom su se ponajprije trebali suzbiti mogući crnogorski napadi na Hercegovinu, a istodobno poduzeti i ofenziva u smjeru napada 6. vojske i Užica. Sve su tri vojske bile određene da prijeđu srpsku granicu na potezu Drina - Sava - Dunav i, slomivši otpor protivnika, dosegnu crtu Beograd-Valjevo-Užice. Uz

glavni smjer napada, sjeverni krak 2. vojske trebao je napredovati prema Beogradu i okružiti ga. Zbog ulaska Rusije u rat, zamisao se nije mogla provesti u cijelosti, a velik broj vojnika koji su se već pripremali za borbu uzduž Dunava bio je prebačen na rusko ratište gdje je već počela bitka kod Lavova.

Vodama Dunava i Save borbeno je djelovala austro-ugarska riječna mornarica, a kao minimalna snaga za Balkan bili su određeni XV., XVI. i XIII. vojni zbor sa 42. hrvatskom domobranskom pješačkom divizijom, 13. pohodnom brigadom, 20. pješačkom divizijom, 36., 104., 107. i 109. pučkom brigadom i četiri honvedske pohodne pukovnije, k tome i posade utvrđenih mjesta u Bosni, Hercegovini, Dalmaciji i Petrovaradinu.

Hrvatski domobrani na crtežu Damira Podhraškog. Zbroje li se sve hrvatske postrojbe, uključujući i pohodne brigade i domobranske pukovnije iz Bosne, Hercegovine i Dalmacije, Hrvati su početkom rata imali sedam divizija uklopljenih u zagrebački XIII. zbor

Najvažnija zadaća balkanske vojske bila je braniti Monarhiju od prodora srpskih postrojbi. Udarci protiv Srbije bili su iznimno važni zbog Bugarske i Turske koje su se nadale uspješnim ofenzivama. Stizale su vijesti kako Srbi namjeravaju prodrijeti do Sarajeva. Vojska pod zapovjedništvom generala Potioreka 12. kolovoza 1914. počela je prelaziti Drinu i bez otpora je zauzela Srijemsku Mitrovicu, a potom i Šabac, u kojem je naišla na slab otpor. Kod Šapca se gradio mostobran, posluživši se jednim gradskim mostom 5. vojska je sa VIII. zborom prešla Drinu kod Amajlige, a XIII. zbor je sa sedam bojni prešao kod Batara. Uspješno su bila odbijena dva srpska napada i zauzeti su vrhovi kod Loznice. Prilikom prijelaza preko brojnih riječnih rukavaca i ši-

rokih nizina Drine, VIII. zbor naišao je na velike poteškoće i prvog dana napredovanja nije dosegao svoj operativni cilj, pa se utaborio na desnoj obali rijeke, tek s vremenom na vrijeme nailazeći na slab otpor protivnika.

Hrvatska 42. pješačka divizija Drinu je prešla kod Zvornika, a kod Batara se izgrađivao pontonski most. Glavnina XV. zbora bila je u stanju pripravnosti da prodre prema Višegradu, XVI. je zbor morao očistiti područje između Drine i gornjeg Lima, a 40. pješačka divizija ostala je kao pričuva 6. vojske koja je svoje zapovjedništvo imala u Sarajevu. Tako je počela ofenziva u kojoj su jezgra bile upravo hrvatske postrojbe koje su u borbama koje će uslijediti doživjele svoje prvo vatreno krštenje... ■

Igor Uranić: "Stari Egipat - povijest, književnost i umjetnost drevnih Egipćana", Školska knjiga, Zagreb, 2002.

U Hrvatskoj i u svijetu postoji veliko zanimanje javnosti za civilizaciju i spomeničku baštinu strogog Egipta, jedne od najintrigantnijih i najdugovječnijih civilizacija staroga vijeka. Unatoč tomu, posljednja cijelovitija knjiga o Egiptu hrvatskog autora Grge Novaka, jedinstveni "Egipat - prehistorija, faraoni, osvajači, kultura", objavljena je 1967. godine. Nakon 35 godina hrvatskom čitateljstvu predstavljena je bogato opremljena monografija "Stari Egipat" Irga Uranića, voditelja Egipatskog odjela u zagrebačkom Arheološkom muzeju. Hrvatski čitatelj sada prvi put može čitati o razvoju egiptologije kao znanosti i o prapovijesnim kulturama staroga Egipta, ali i sustavno upoznati sva razdoblja povijesti egipatske civilizacije. Nakon prikaza prirodnih uvjeta prostora (ovisnost o rijeci Nil), autor daje kratak prikaz povijesti Egipta u prapovijesnom razdoblju i izvora kronologije dinastijskoga Egipta, potom piše o dobu ujedinjenja sjevera i juga te arhajskom razdoblju, a zatim kronološkim slijedom niže obimna poglavlja o Starem, Srednjem i Novom kraljevstvu, te kasnom razdoblju s prijelaznim razdobljima. Posebno su obrađeni umjetnost, graditeljstvo i književnost Novog kraljevstva. Detaljna kronologija vladarskih dinastija te pojmovnik i iscrpno kazalo korisna su dopuna temeljnog tekstu. Osobito su vrijedni brojni izvorni književni tekstovi prvi put prevedeni na hrvatski jezik (Priča o dva brata, Ankhšešonkovi savjeti, Hermesovo proročanstvo, ulomci iz Knjige mrtvih, Mit o nebeskoj kravi i tekst o božanstvima egipatskog panteona), koji književnost te veličanstvene civilizacije prikazuju u svom njezinom sjaju. Mirela Menges

5. svibnja 1862. Cinco de Mayo

Godine 1861. Benito Juarez postao je predsjednik osiromašenog Meksika te je poslao europskim zemljama obavijest kako neće, odnosno ne može platiti dugove. Kao odgovor na to Francuska, Britanija i Španjolska poslale su svoju vojsku da naplati dugovanja. Nakon pregovora, britanske i španjolske postrojbe su se povukle, a Francuzi su pod vlašću ambicioznog Napoleona III. napali Vera Cruz i iskricali brojnu vojsku, natjeravši predsjednika Juareza i njegovu vladu na povlačenje prema sjeveru. Tamo je Juarez okupio dobrovoljačku vojsku i poslao je pod zapovjedništvom generala Zaragoze u vrlo važnu utvrdu Puebla de Los Angeles, gdje su se Meksikanci utvrdili čekajući francuski napad. Kada su Francuzi 5. svibnja 1862. krenuli u juriš, utvrđeni dobrovoljci su znali da u slučaju predaje mogu zaboraviti meksičku neovisnost. Francuzi su imali važnu topničku potporu, bitka je trajala od zore do sumraka, no nisu uspjeli zauzeti Pueblo. Izgubili su oko petsto vojnika te naposljetku odustali od daljnjih napada. Iako s vojno-taktičkog stajališta to nije bila velika pobjeda, ta je bitka očvrsnula meksički otpor i borbu za potpunom neovisnošću, a u čast meksičke pobjede kod Pueblo Meksikanci danas slave nacionalni blagdan pod nazivom Cinco de Mayo.

7. svibnja 1994. Otvoren tunel ispod La Manchea

Nakon osam godina gradnje te milijuna tona iskopane zemlje i troškova od 16 milijardi dolara, konačno je otvoren tunel ispod La Manchea, čime je Velika Britanija kopnenim putem povezana s ostatkom Europe.

Na svečanom otvaranju bili su nazočni brojni uzvanici, a tunel su otvorili engleska kraljica Elizabeta II. i tadašnji francuski predsjednik François Mitterand. Izgrađena su dva odvojena željeznička tunela i jedan tunel za održavanje te je putovanje između Engleska i Francuske skraćeno za 45 minuta u odnosu na trajektnu plovidbu.

Leon RIZMAUL

FILMOTeka

15. dani hrvatskog filma

• godišnja smotra animiranog, eksperimentalnog, dokumentarnog i kratkog igranog filma

Ove godine hrvatski filmski djelatnici imali su prigodu proslaviti 15. rodendan Dana hrvatskog filma - smotre na kojoj se prikazuju najbolja profesionalna filmska ostvarenja u protekljoj godini, osim dugometražnih igranih filmova koji imaju za sebe festival u Puli. Prema riječima organizatora i žirija, tijekom ovogodišnjih Dana, koji su se održavali u Zagrebu od 25. do 29. travnja, vidjeli smo više izvrsnih filmova nego sveukupno u proteklih pet godina. K tome veseli činjenica da je primijećen velik broj mladih, široj javnosti dosad nepoznatih autora. Prije svih to se odnosi na Tanju Golić, koja je nagrađena za režiju dva filma - igranoga *Nije da znam, nego je to tako* i dokumentarnoga *Čekajte, čekajte*. Nešto iskusnija autorica Ivona Juka osvojila je glavnu nagradu za najbolji film Festivala dokumentarcem *Što sa sobom preko dana*. Riječ o skupini lepoglavskih zatvorenika koji na kazališne daske postavljaju ni više ni manje nego Shakespearea. Nagradu za najbolji animirani film osvojio je Simon Bogojević Narath za *Levijatana*, nadalje, (očekivano) Boris Poljak za najbolju kameru, (preplaćeno) Ivan Faktor za eksperimentalni film, a zanimljivo je da je (potpuno zasluzeno) namjenskim filmom godine proglašena reklama za Karlovačko pivo u kojoj Severina skoči među publiku a junaci s bocama u rukama puste ju da padne na pod. Osobno me se najviše dojmio dokumentarac Mladen Capina *Vrtuljak* o mladosti i starosti i "kolu sreće", toliko zrelo i promišljeno ostvarenje da zavrijeduje poseban tekst. Proteklih mjeseci svjedočili smo povratku hrvatskih gledatelja u kinodvorane (*Što je muškarac bez brkova i Karaula*), a prošli tjedan u zagrebačkom SC-u primijećena je i solidna posjećenost repertoaru koji je nudio uglavnom nekomercijalne (umjetničke) filmove. Stoga nemam straha zaključiti kako hrvatski film živi punim plućima i nadam se da će ova filmska godina biti još uspješnija od prošle.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Utopija globalnog stada?

Mir, sloga, jedinstvo i život u slobodi duboke su težnje čovjeka i ljudske zajednice od iskona. No, istočni grijeh, čije je opako naličje mračno "bljesnulo" u Kainovu zločinu, do danas čvrsto drži tu prvu kariku lanca rata i nemira. Iako je, kako kršćani čvrsto vjeruju, Isus Krist prije dva milenija "raskinuo okove smrti", "globalnom selu" na početku trećeg tisućljeća nude se novi snovi kao rješenje ljudske čežnje za jedinstvom. Tzv. globalizacijom ljudi se želi okupiti u "jedno stado" stvaranjem novoga "jednog svijeta". Njegovi "novi graditelji" - zavaljeni u udobnim hotteljama u od uznemirivanja antiglobalista dobro zaštićenim uredima - jednodušno su složni da tome mogu poslužiti čak i novi ratovi i nova glad i nove bolesti i nove ideologije. Čak i kad "stado" odbacuje ta "dobrečinstva". No, Isus se žrtvuje i umire za svoje "ovce". Daje nam novi primjer, utire novi put i poziva nas da za Njim idemo ako ne želimo zalutati. Dvomilenijsko iskustvo potvrđuje da On, koji se nazvao dobrim Pastirom, jest jedini koji sve ljudi može okupiti u jedno. Zato, dosljedni i potpuno vjerni kršćani mogu samo naslijedovanjem svojega Pastira pridonijeti globalnom jedinstvu. Sveci i mučenici jamče nam da Isusov recept - "jedno stado i jedan pastir" - nije diktatura ni totalitarno jednoumlje. U Isusovu "ovčinjaku" nema kamera "velikog brata", jer On ne želi dokinuti našu slobodu. U svakom trenutku slobodni smo u izboru: blagoslov ili prokletstvo, život ili smrt. Dobri Pastir red ne održava strahom. Jedini paragraf Njegova "ustava" je - ljubav!

Andelko KAĆUNKO

Hrvatski domobrani

Kao dio hrvatsko-ugarske nagodbe zakon o domobranstvu u Hrvatskom je saboru bio proglašen **5. prosinca 1868.**, a dan kasnije bio je i odobren.

Sadržavao je četiri temeljna hrvatska zahtjeva: **1.** Hrvati će služiti vojni rok u Hrvatskoj, **2.** vojna izobrazba obavljat će se na hrvatskom jeziku, **3.** utemeljuju se kadetske škole i domobranske akademije i **4.** hrvatske vojne postrojbe mogu nositi samo hrvatska imena. Tako je hrvatsko domobranstvo bilo službeno ustrojeno.

Pretečom hrvatskoga domobranstva smatra se **ban Josip Jelačić** kao iznimno uspješan hrvatski vojnik u pružanju otpora velikomađarskim pretenzijama nad Hrvatima u Hrvatskoj. U godinama koje su uslijedile, Hrvati su dosljedno provodili sve ono što su hrvatsko-ugarskom nagodbom postigli pri obuzdavanju mađarskog ekspanzionizma, a nerijetko se time koristio i car **Franjo Josip I.**

Prilikom oslobođanja hrvatskih područja od **Turaka** u **Bosni i Hercegovini** godine **1878.** sudjelovale su i hrvatske domobranske čete kojima je zapovijedao **Josip Filipović**. U **I. svj. ratu** hrvatske domobranske postrojbe su se borile na istočnom i balkanskome ratištu. Od svih uvođenih pripadnika nekadašnje **Monarhije**, Hrvata je bilo 14 posto, najviše od svih naroda u sastavu carstva. Višestruko odlikovani i nagrađivani, svoju visoku nacionalnu i državotvornu svijest domobrani su iskazali **5. prosinca 1918.**, očekujući da će i Hrvatska, nakon raspada Monarhije, dobiti svoju državu. Toga su dana demonstrirali na **Jelačićevu trgu** u **Zagrebu** protiv odluke donesene četiri dana ranije, odnosno protiv ulaska u **Kraljevinu SHS**. Velikosrpska vojska reagirala je s oružjem i pobila dvadesetak golorukih vojnika. Bio je to kraj domobranstva, jer u zajedničkoj državi hrvatska vojska nije postojala.

Domobranstvo je ponovno bilo utemeljeno dvadeset i tri godine kasnije, i mnogi su bivši visoki austrougarski i jugoslavenski časnici bili promaknuti u više činove. Istodobno, u Zagrebu je bila otvorena **Domobraska vojna akademija**, kako bi se dobio novi školovani časnički kadar. Nakon prekida od 46 godina, **24. prosinca 1991.** domobranstvo je obnovljeno i postalo je posebni dio **Hrvatske vojske** (preteča je bila **Narodna zaštita**), te podvrgnuto jedinstvenom sustavu zapovijedanja.

Jurica MILETIĆ

www.helis.com

Relativno rijetko predstavljamo siteove posvećene helikopterima, a upravo je to tema najnovije web preporuke. Riječ je o vrlo dobroj stranici s mnogo sadržaja, koji uključuje povijest, sadašnjost i projekciju vjerojatne budućnosti tog zrakoplovnog sredstva, a namijenjena je, kako autori

ističu, pilotima, mehaničarima, spoterima, veteranim...

URL www.helis.com samo je najavna stranica **Home pagea** koji osim uhu ugodne pjesme ništa drugo ne nudi. Stoga vam preporučujemo da preskočite taj dio sitea i utipkate URL <http://www.helis.com/default/> na kojem vas očekuje mnoštvo linkova i doista zanimljivog sadržaja.

Ispod linkova se nalaze fotogalerije (s najrazličitijim veličinama slika), vrlo zanimljivi videoclipovi, te vijesti i analize, a najveći nedostatak sitea je da se ne može definirati gdje je što. No, kako je site ipak rezultat amaterskog rada, tako je i logična svojevrsna zbrka sadržaja, i to ne treba promatrati kao problem. Uostalom, grafičke nedostatke definitivno nadoknađuje brojnost, pa i kvaliteta sadržaja, pa, stoga, svakako preporučamo ljubiteljima zrakoplovstva da posjete stranicu.

Ivan BELINEC

KVIZ

D. ŠANKO

1. U I. svjetskom ratu se prvi put predstavio novi izum:

- A tenk
- B helikopter
- C padobran

2. U listopadu 1914. centralnim silama se pridružio novi saveznik:

- A Norveška
- B Portugal
- C Otomansko Carstvo

3. Stvaranje zajedničkog vijeća, te zajedničko vođenje svih vojnih akcija saveznika postignuto je:

- A Rapalskim ugovorom
- B Konferencijom na Jalti
- C Krimskim dogovorom

4. Američki predsjednik Wilson objavljuje rat Njemačkoj:

- A 1915.
- B 1917.
- C 1918.

5. Prva članica centralnih sila koja je potpisala kapitulaciju, bila je:

- A Njemačka
- B Austro-Ugarska
- C Bugarska

NAGRADNA PITALICA

ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI

DOBITNICI GLAVNIH NAGRADA

Sedam dana
ljetovanja u Splitu
za dvije osobe
(Hotel Zagreb)

**Marin PAUŠIĆ,
Ogulin**

Sedam dana
ljetovanja u Puli
za dvije osobe
(Hotel Veli Jože)

**Marta PITEŠA,
Split**

Godišnja pretplata
na Hrvatski vojnik i
komplet DVD-a

**Silvana JUROŠ,
Osijek**

Poštovani čitatelji Hrvatskog vojnika!

Dan jubilarnog, petnaestog obilježavanja ustrojavanja oružanih snaga Republike Hrvatske za troje će naših čitatelja, nadamo se, biti dan kojeg će se rado sjećati i zbog jednog drugog razloga. Naime, uoči dvostrukе zagrebačke proslave u Kranjčevićevoj i na Jarunu, načelnica MORH-ove Službe za odnose s javnošću i informiranje **Marijana Klanac** izvukla je kupone s imenima troje najsretnijih među čitateljima koji su bar jednom tijekom tri mjeseca i petnaest kola u našu redakciju poslali kupon s odgovorom na našu nagradnu pitalicu. Imena glavnih dobitnika smo, kao što vidite, objavili uz atraktivne nagrade koje im slijede. Zanimljivo je da su sva tri dobitnička kupaona poslana u "neparnim" kolima. Kupon koji je Ogulinca Marinu Paušiću donio ljetovanje u Splitu objavljen je u sedmom kolu, drugonagrađena Splićanka Marta Piteša boraviti će u Puli zahvaljujući kuponu prvog kola, a svoje DVD i pretplatu na Hrvatski vojnik Osječanka Silvana Juroš je "zaradila" točnim odgovorom na pitalicu devetog kola.

Naravno, kako smo i najavili, prije glavnog izvlačenja izvukli smo i dobitnike posljednjeg, **PETNAESTOG** tjednog kola. Nagrade su osvojili:

- 1.NAGRADA** - knjige *Vojna psihologija* - **Dražen BUKAL, Sračinec**
- 2.NAGRADA** - DVD *Zanimanje - Vojni pas* - **Nediljko PERKUŠIĆ, Ugljane**
- 3.NAGRADA** - uokvirena fotografija - **Branko KRANJČEC, Zagreb**

Nakon što smo našu prvu nagradnu pitalicu priveli kraju, možemo podvući crtu. Ugodno smo iznenadeni vašom reakcijom i odzivom, a posebno nas veseli što su kuponi stizali iz svih krajeva Hrvatske i da nas vrlo rado čitaju i pripadnici ljestve spola. Vjerovatno ćemo u budućnosti opet pokrenuti sličan projekt, jer smatramo da je to vrlo dobar način da se još više približimo svojim čitateljima.

Na samom kraju želimo zahvaliti svima koji su poslali makar jedan kupon i na taj način sudjelovali u igri, a svakako i čestitati onima koji su osvojili ukupno 45 tjednih i tri glavne nagrade.